

DOORBRAAK

vrijmoedig maandblad

april 2011

04

[BINNENLAND]

De scheiding
volgens Le Vif

[INTERVIEW]

Johan Sanctorum
Republikeinse revolte

[ECONOMIE]

Lonken naar Duitsland

Jan Leyers op weg naar Avondland

weekblad

DE LANGSTE POLONAISE IN DE WETSTRAAT...

♫ *Je hebt me duizend maal belogen Je deed me duizend keer zo'n pijn Ooh ooh ...*
Ô Belgique, ô mère chérie, À toi nos cœurs, à toi nos bras... O dierbaar België O heilig land der Vaad'ren... Zij zullen hem niet temmen,
de fiere Vlaamse Leeuw...

't Pallieterke is te koop in de dagbladhandel, elke week vanaf dinsdag. Of neem een abonnement.
Bel ons tijdens kantooruren: 03/232.14.17 of stuur een epost naar: redactie@pallieterke.info

't Pallieterke

VOOR MENSEN
MET EEN GOED HART
EN EEN
SLECHT KARAKTER...

www.pallieterke.info

NEKKA NACHT 2011

zaterdag
30 april 2011
20.30 u Sportpaleis
Antwerpen

www.nekka-nacht.be

Tele Ticket Service
070/345 345
info : 03/248 63 43

KBC & **één**
 presenteren

Thé Lau & The Scene

met o.a.
▸ Sarah Bettens ▸ Eva De Roovere ▸ CPeX
▸ Arbeid Adelt! ▸ Lange Frans ▸ Stef Kamil Carlens
▸ Katarina Vermeulen ▸ Jan De Smet

Eindronde ... (alweer) voor Pasen

PIETER BAUWENS

Hoe vaak is de eindronde van de onderhandelingen nu al aangekondigd? Deze keer is het Carl De Vos, professor en politiekcommentator in de media die na de doortocht van Jan Jambon in *De Zevende Dag* twitterde 'het Endspiel is ingezet'. Ondertussen neemt ook Bart De Wever de terminologie over. Hij heeft het over een eindspel dat niet meer eindeloos kan duren. Het 'Endspiel' speelt zich af tussen Wouter Beke, Bart De Wever en Elio Di Rupo. Week 1 besteedde Wouter aan het in kaart brengen van de verschillende standpunten. Volgens iedereen een goede werkmethode. Blijkbaar kennen ze na al die tijd elkaars standpunt nog niet of niet meer. En volgens indiscreties in de pers 'plooiën N-VA en PS zich meer terug op hun eigen programma'. Tja, wat anders? Het is niet omdat het debat wordt vervuild door allerlei ministers van staat die ons willen doen geloven dat politiek de kunst is van het toegeven dat het daarom ook zo is. Ondertussen zijn er gelukkig tegenstemmen die zeggen dat je over sommige punten geen compromis maakt. En ja, dat is een eerbare politieke opstelling, wat Eyskens en Dehaene ook mogen beweren. Misschien is het nieuw voor Vlaanderen, maar daar wennen we wel aan.

Frustratie

De boodschap van De Wever is dubbel: hij gelooft nog in een oplossing, maar iedereen weet waar voor ons de lat ligt. Maar daarnaast groeit bij de N-VA de frustratie over de regering in lopende zaken die meer en meer bevoegdheden naar zich toetrekt. Frustrerend. Het enige wapen dat de Vlamingen hebben, is weigeren een regering te vormen tot er een staats hervorming is. De aloude Van Rompuydoctrine, weet u nog. Maar wat is dat wapen nog waard als de regering in lopende zaken meer en meer een gewone regering is? Dan win je de verkiezingen, maar moet je staan toekijken hoe de PS een regering domineert die aan niemand verantwoording moet afleggen. En laat ons niet vergeten dat die regering van lopende zaken geen meerderheid heeft in Vlaanderen. Zeer frustrerend allemaal. Waarom laten de andere Vlaamse partijen zich daartoe verleiden? Willen ze dat volhouden in de hoop dat het pro-N-VA-klimaat zo snel mogelijk omslaat?

Als Bart De Wever of nu ook Jan Jambon in *De Zevende Dag*, *Terzake* of *De Ochtend* komen, dan is dat overal nieuws, een evenement. Vlaanderen houdt de adem in. Wat zal hij zeggen? Wat kunnen de andere partijen daar tegenover zetten? De Open Vld kan De Gucht als wijze oude man uit Europa laten neerdalen, maar daar blijft het bij en de impact is niet echt vergelijkbaar. En als toppunt blijkt De Wever dan ook nog te worden ontvangen op Downing Street 10 bij de *Prime minister*. Zeer frustrerend. En kan de N-VA het ene dossier

mee onderhandelen en het andere als oppositie bestrijden? Frustrerend.

En alsof dat allemaal nog niet genoeg is, komen er ook nog peilingen. Die, alle marges in acht genomen, een vergelijkbaar resultaat tonen als bij de verkiezingen in 2010. De stabiliteit in deze tijd is het meest opmerkelijk. Terug bij af. Verkiezingen lossen niets op. De Wever was snel in de reactie: de uitputtingsstrategie lukt niet. Kris Peeters haastte zich om als eerste van de CD&V te spreken: Vlaanderen blijft kiezen voor verandering. Het is voor Vlaanderen een goede zaak dat de CD&V niet verder wegzakt. Zo kunnen de christendemocraten hun strategie behouden om niet toe te geven aan de druk om de N-VA te dumpen.

Het momentum

Door de peiling lijkt 'het momentum' voorbij om de N-VA er af te rijden. De CD&V zit tussen de peiling en de komende lokale verkiezingen. Zou de lokale burgemeester van ACW-strekking zitten wachten op het dumpen van de N-VA voor de regeringsvorming? Om dan zelf in 2012 de prijs te moeten betalen. De tijd begint in het nadeel te spelen van de uitputtingsstrategen. Als de CD&V zo iets wil doen, moet het snel gebeuren in de hoop dat de kiezers het in oktober 2012 vergeten zijn. Maar dat lijkt niet de juiste keuze met de peiling in de hand ...

En zo voert de N-VA de druk op. Het kan niet eindeloos blijven duren. Daar zijn we het mee eens. En daarbij geven ze geen deadline, maar de uitwerking van een meerjarenbegroting zonder hen lijkt een breekpunt te worden. En het zal zich allemaal afspelen ... rond Pasen. Daarmee is de cirkel rond, want is die hele cinema niet begonnen toen er geen splitsing van BHV kwam vóór Pasen? Of was dat in de vorige crisis? Want het kan niet eindeloos duren, maar loopt toch al sinds 2007. Sinds het begin van de crisis kwamen er in ons gezin twee kinderen bij, de oudste gaat al naar school ... Kinderen van de crisis – zullen ze die dan ook moeten betalen? Komt de verlossing met Pasen? Laat ons bidden. □

Derk Jan Eppink over de regering van lopende zaken in NRC Handelsblad, 18 maart: 'Bij echte problemen doen de Vlaamse en Waalse deelregeringen zonnig onderling zaken. De beste Belgische regering is geen regering.'

'Jules Gheude (Waal liberaal ex-politicus en publicist) in Knack, 16 maart: 'De voorstelling heeft lang genoeg geduurd. Laat het doek maar vallen over België.'

Louis-Marie Piron (Waal bedrijfsleider) in Trends, 10 maart: 'Bart De Wever heeft niet volledig ongelijk. Behalve zijn remedie – het land splitsen – kan ik hem volgen in zijn analyse dat onze regio radicaal moet veranderen om er bovenop te komen. De politiek durft echter niet in te grijpen.'

Ben Weyts (N-VA) in De Standaard, 9 maart: 'Blijkbaar kun je voor sommige media geen enkele Franstalige terechtwijzen zonder verdacht te worden van een aanval op alle Franstaligen. Na het kaakslagflamingantisme: de kaakslagfrancofonie.'

Claude Demelenne in De Standaard, 8 maart: 'De bedelaarspelen de Vlamingen vragen nieuw geld te pompen in de pover bestuurde Brusselse gemeenten (Molenbeek, Sint-Joost-ten-Node ...), terwijl je die gulle Vlaamse schenkers beledigingen naar het hoofd slingert, is op het randje van het onfatsoenlijke.'

Bart Sturtewagen in De Standaard, 2 maart: 'Als

het noodregeringsscenario én verkiezingenuitgesloten blijven, en de afstand tussen De Wever en Di Rupo blijft onoverbrugbaar, dan is de permanente impasse de enige uitkomst.'

Lieven Dehandschutter (N-VA) in De Standaard, 26 februari: 'Wanneer in een door Vlaanderen gesubsidieerd cultuurhuis een manifestatie plaatsvindt waarin mijn partij wordt gedemoniseerd, dan heb ik toch wel het democratische recht daar een vraag over te stellen? (...) Ik ben een parlements lid, het is mijn taak om vragen te stellen.'

Matthias De Clercq (Open Vld) in De Morgen, 26 februari: 'Het Vlaams-nationalisme is een dodelijk gif. Het sluipstilletjes binnen, verlamt de rede en op den duur houdt het alles in zijn greep. Het Vlaams-nationalisme is het nieuwe politiek correct denken, de nieuwe pensée unique.'

Kris Peeters in De Morgen, 26 februari: 'De PS hakt in op CD&V in de hoop dat we onze Vlaamse koers laten varen en in een regering stappen zonder de N-VA. En zonder staatsvorming. Sorry, maar dat zal niet lukken. (...) Als we onze Vlaamse lijn niet aanhouden, kunnen we de boeken sluiten.'

Bert Anciaux (sp.a) in Brussel Deze Week, 23 februari: 'Het is een spijtige vaststelling dat tegenover het Vlaams nationalisme twee andere nationalismes opduiken: een Belgisch en een Brussels nationalisme. Ze vertrekken alle vanuit een vijandbeeld.'

NEDERIGHEID

De bekende filosoof Philippe Van Parys deed samen met zeven andere Franstalige Brusselaars een oproep tot de Franstaligen en hun politici in de brief 'Pas en notre nom'. Markant citaat: 'Bovendien vinden we het terecht dat van mensen die zich duurzaam in Vlaanderen of in Wallonië vestigen, wordt verwacht dat ze de moed en de nederigheid hebben om de officiële taal van hun gewest te leren.' (DS, 25 feb.)

KOPPIGHEID

Aan Le Soir is die nederigheid niet besteed. De Dilbeekse hoofdredactrice Béatrice Delvaux mocht half maart een nieuwe editie van haar krant boven de doopvont houden: 'Bruxelles-Périphérie'. Eregenodigden op het feestje waren FDF-voorzitter Olivier Maingain en niet-benoemd Linkebeeks FDF-burgemeester Damien Thiéry. (LS, 15 maart)

BLAUWE STEUN?

Op de Nacht van de Vlaamse Televisiesternen mocht Bart De Wever opdraven om televisiepersoonlijkheid van het jaar Nathalie Meskens haar prijs te overhandigen. Terwijl Meskens uitgebreid de wereld dankte, had De Wever meer oog voor het schoeisel (denken we toch) van de actrice. Misschien had hij wel interesse in de manier waarop je met blauwe steun, weliswaar wankel, recht kan blijven.

775

Op de webstek van *De Standaard* kun je een artikel een sterretje geven zoals in *Doorbraak* gebeurt met de boekbesprekingen. Wie een artikel graag heeft gelezen, kan het aanraden. Uiterst zelden gebeurt het dat een artikel door meer dan 100 mensen wordt aangeraden. Bart De Wever spant de kroon met zijn stuk over de Vlaamse identiteit, waar hij belgicistisch kunstenaar Luc Tuymans lik op stuk gaf en een antwoord biedt op het identiteitsnegationisme (het woord is van Lode Claes) van de KVS-Vlamingen. Bij het ter perse gaan van het aprilnummer van *Doorbraak* vonden al 775 lezers dit stuk aanbevelenswaardig.

BRUSSEL VLAAMS

Wie in de auto in Brussel al eens naar pakweg Radio 1 of StuBru wil luisteren, komt er bekaaid van af. De Franse Gemeenschap beschikt sinds kort over dertien nieuwe radiofrequenties. Vlaanderen werd hiervan niet op de hoogte gebracht. De FM-band in Brussel zit vol ... met Franstalige zenders. De Vlaamse regering diende klacht in bij de Raad van State.

GRAVENSTEENMANIFEST

In een zevende Gravensteenmanifest stellen de progressieve academici en mediafiguren gespierd drie onderhandelingsprincipes voorop die elke onderhandelaar zou moeten onderschrijven. Territorialiteit (en respect voor dat beginsel), niet-inmenging in elkaars regio en autonomie en tot slot het gelijkheidsbeginsel. Maar mocht blijken 'dat de Franstalige partijen de drie democratische onderhandelingsprincipes niet kunnen of willen onderschrijven, meent de Gravensteengroep dat de Vlaamse Parlementsleden de institutionele blokkeringsmechanismen, besloten in de Belgische grondwet, eenzijdig moeten opzeggen als signaal dat ze het herstel van de parlementaire democratie in België ernstig nemen.'

[Globe icon] <http://www.gravensteengroep.org/manifest7.php>

EU

Het Center for European Studies, de denktank van de Europese Volkspartij waar zowel CD&V als cdH zijn aangesloten, verspreidde op 17 maart een beknopte nota over de Belgische regeringsonderhandelingen. Het centrum kiest daarbij partij voor het Vlaamse standpunt: éérst een staatsher-

Naast uw papieren Doorbraak is er ook Doorbraak.org. Sinds deze maand met een nieuwe rubriek: 'Vandaag in de Franstalige pers'. Op geregelde tijdstippen kiest de redactie een opmerkelijk artikel uit de Franstalige pers. Voorzien van een inleiding publiceren we het in de oorspronkelijke versie. Doorbraak en français zo u wil. Maar zeer lezenswaard. Wie nog niet geabonneerd

is op onze e-nieuwsbrief Tussendoor kan dat gratis op de webstek.

Doorbraak biedt niet alleen extra bijdragen en nieuws aan op www.doorbraak.org en via de nieuwsbrief Tussendoor. U vindt ons ook op Facebook en op Twitter (@red_Doorbraak). Ook op die manier bereiken we heel wat bijkomende lezers. Word vriend op Facebook of volg ons op Twitter!

vorming, dan een regering. Want het omgekeerde zou maar leiden tot 'een regering die verzwakt wordt door slopende communautaire gesprekken'. Benieuwd hoe cdH hierop reageert ...

TWERKSTELLING

De Brusselse staatssecretaris Bruno de Lille (Groen!) heeft drie woordvoerders, drie chauffeurs en 42 kabinetsme-

dewerkers in totaal. Deze cijfers stonden in De Morgen. Bruno de Lille kreeg in juni 2010 welgeteld 1091 stemmen. Dus één medewerker per 26 stemmen. En dan eisen ze in Brussel nog eens 500 miljoen euro van Vlaanderen.

BOEREN EN BON-UIVANTS

Uit een onderzoek dat 'Één land, twee talen' werd gedoopt, blijkt

dat Vlamingen en Walen elkaar in negatieve clichés bekijken. Vlamingen zijn boeren die Frans kennen maar het niet willen spreken. Walen zijn luie en arrogante bonvivants. Mark Elchardus van de VUB, die aan de studie meewerkte, noemt het in De Morgen (16 maart) scherpe tegenstellingen die in de geschiedenis zijn verankerd. Wat de kloof tussen noord en zuid nog dieper maakt dan gedacht.

>> Vanmol

Jan Leyers tussen Morgenland en Avondland

Willen we dit **Westen**?

Televiemaker, muzikant en filosoof Jan Leyers heeft een vurige belangstelling voor het Midden-Oosten en voor monotheïsme, voor religies die het geloof in één god belijden. ‘Misschien was ik ooit wel het hoefijzer van het paard van een kruisvaarder?’, vraagt hij zich niet zonder zelfspot af. De bekende zanger trok in 2001 in het spoor van Godfried van Bouillon naar Jeruzalem en bracht er verslag over uit in de televisieserie en het boek De schaduw van het Kruis. Tien jaar later legde hij de weg omgekeerd af, van Oost naar West. Op de openbare omroep hebben we kunnen genieten van de elfdelige reis- en cultuurreeks De weg naar het Avondland waarin Jan Leyers van Ethiopië naar Europa reist. Op zijn lange tocht tussen Morgenland en Avondland ontdekte hij dat ‘de helft van alle vooroordelen klopt’. Doorbraak mijmerde met de filosofische zanger of zingende filosoof over identiteit, religie en nationalisme in Oost en West.

DIRK ROCHTUS EN PIETER BAUWENS

Jan Leyers: ‘Wat ons als westerling kenmerkt, is het individualisme. Denk aan wat de Franse filosoof Descartes al in de 17de eeuw zei: “Je pense, donc je suis”. Het “ik” bepaalt onze houding tegenover de wereld. Ook in de kunst. Toen ik in Teheran in een museum vroeg of het afbeelden van personen op doek wel in overeenstemming is met de islam, luidde het antwoord: “Zolang de hand van de kunstenaar maar niet zichtbaar is ...”. De westerse kunst daarentegen is de allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie. Dat individualisme kan je naar alle domeinen van de maatschappij doortrekken. Elk individu is verantwoordelijk voor zijn eigen lot. In sommige landen wordt het nuttigen van alcohol bestraft. In het Westen maakt iedereen dat voor zichzelf uit, op het gevaar af jezelf dood te drinken.’

‘Ik heb in Georgië kennisgemaakt met het fenomeen bruidroof. Een vrouw die ontvoerd was, had zich in haar gedwongen huwelijk geschikt en vond het geluk in het hebben van kinderen, een familie. Probeer dat maar eens in het Westen verkocht te krijgen! Hier geldt het axioma zelfbeschikking, ook al loop je in je eigen ongeluk. Een Egyptische schrijver wees me erop dat je het verschil tussen het westerse en het Arabische wereldbeeld al in de taal terugvindt. De term “existentie”, die je in elke westerse taal terugvindt, verwijst naar iets wat zich van de massa onderscheidt. Het

Arabische woord voor “het bestaan” verwijst naar “de borst van God”. Je bestaat als je deel uitmaakt van de adem van God, van het grotere geheel. Dat kan je doortrekken naar de maatschappij. De westerling leeft alleen en komt samen met anderen als hij er zin in heeft. Een Turk zei me: “het enige moment waarop ik alleen ben, is wanneer ik onder de douche sta.”

DOORBRAAK: Waar ligt de fysieke grens tussen het Westen en het zogenaamde Oosten?

‘Ik heb al veel kritiek gekregen op wat ik nu ga zeggen, maar als je in een gebied komt waar ze moeilijk doen over alcohol of waar je als man niet ongedwongen aan de praat kan raken met een vrouw, dan weet je dat je niet meer in Europa, of zeg maar het Westen bent. Jerevan, de hoofdstad van Armenië, ademt een westerse sfeer, maar toch zei een Armeense intellectueel me: “Je suis asiatique”. Ook doorheen Oekraïne loopt de grens. De westelijke helft lonkt naar Europa, de oostelijke naar Rusland en het orthodoxe christendom. Dat is het Oosten, maar toch op een andere manier dan in de islamitische wereld.’

Is het de religie die onze identiteit bepaalt?

‘Ik denk het wel, zelfs in het geseclariseerde

Westen. Je zou kunnen zeggen dat de westerling een christen is die God niet meer nodig heeft. Maar ondertussen heeft hij wel de christelijke waarden verinnerlijkt: gelijkheid, verantwoordelijkheid, solidariteit, bescherming van de zwakke. Socialisten zijn in regel niet-gelovig, maar hangen wel waarden aan die het christendom heeft verspreid. Socialisme en christendemocratie zijn tinten van dezelfde kleur. Dat valt je pas echt op wanneer je op een verre plek zit waar anders naar het leven wordt gekeken. Het respect voor de vrouw danken we ook aan de katholieke kerk, met haar verering van de Maagd Maria, die op een even hoog voetstuk staat als Jezus. Dat respect weerspiegelt zich al in de kerststal, in onze iconografie. Dat God als de vader wordt voorgesteld en niet als “moeder”? Tja, geen enkele vrouw wil bidden tot een opperwezen dat al 2000 jaar hetzelfde draagt.’

Maar loopt onze cultuur geen gevaar als de religie volledig zou verdwijnen?

‘Het verdwijnen van rituelen is inderdaad een probleem. Het zijn sterke schouders die dat verlies kunnen dragen. Wat doe je als een geliefde sterft, en je staat aan het graf zonder rituelen? Zonder houvast? De islam biedt houvast, ongetwijfeld. Er zijn niet méér westerse meisjes die moslima worden dan

[Foto © VRT]

JAN LEYERS: 'Ik heb niet de pretentie mezelf een wereldburger te noemen.'

dat er 50 jaar geleden jonge vrouwen in het klooster gingen. Maar de motieven zijn gelijklopend: het verlangen naar houvast in een boze buitenwereld, naar een instantie die zegt wat mag en wat niet mag. Het is niet iedereen gegeven om zelfstandig te kunnen denken. Het heeft geen zin dat we een verwijzing naar de religie in de Europese Grondwet zouden opnemen. Dat is een symbolenkwestie. Zeg dat echter niet aan de Polen, die willen God er direct bij hebben.'

Het toebehoren tot een natie maakt voor veel mensen buiten het Westen deel uit van de eigen identiteit. Bij ons kleeft er zogezegd een reukje aan het nationalisme.

'Alles wat de moeite waard is, geeft aanleiding tot het beste en het slechtste in de mens. Zoals in de liefde. Die leidt tot de hoogste toppen van geluk, maar ook tot passionele moorden. De zwartste bladzijden in de geschiedenis van de 20ste eeuw staan op het conto van de nationaalsocialisten. Maar als je het over nationale identiteit hebt, moet je niet altijd met Hitler of Auschwitz komen aandragen. Dat krijg je als een boemerang in je gezicht. Volgens Guy Verhofstadt leidt identiteit naar Auschwitz. Maar hij zou wat dieper moeten teruggaan in de geschiedenis, dan zou hij

zien dat de liberale democratie het kind van het nationalisme is. Verhofstadt haalt graag het voorbeeld aan van de intellectueel die in een Wiener Café anno 1910 een boek van een Joods auteur met Hongaarse wortels zit te lezen. Fantastisch, maar de Dubbelmonarchie (Oostenrijk-Hongarije 1867-1918 – red.) was wel een autoritair systeem. Vergelijk het Europa van nu eens met het Europa van een eeuw geleden. Nu zijn er veel meer staten en de meeste ervan worden eentalig bestuurd. Wel, dat is de vrucht van het democratisch nationalisme. Het bevrijdingsnationalisme van de Bulgaren of de Grieken in de 19de eeuw groeide uit het verlangen om een gemeenschappelijke ruimte te vormen waarbinnen ze iets te zeggen hadden.

'Geen enkele vrouw wil bidden tot een opperwezen dat al 2000 jaar hetzelfde draagt'

Democratie veronderstelt letterlijk *inspraak*, communiceren in je eigen taal. Wat had een Rutheense boer in de Dubbelmonarchie er vanuit democratisch oogpunt aan dat een gegoede burger in dat Wiener Café zich

multicultureel opstelde, terwijl tegelijkertijd het Duits en het Hongaars de enige bestuurstalen waren in de respectieve helften van het Keizerrijk?'

De gewone man dus tegenover de 'wereldburger'?

'Een wereldburger ... dat doet me denken aan iemand die lid is van een golfclub. Kijk, ik ben op veel plaatsen in de wereld geweest, maar heb niet de pretentie om mezelf wereldburger te noemen of mezelf in zo een Weens Koffiehuis uit de Dubbelmonarchie binnen te babbelen. Ik ben "maar een gewone kloot" zoals iedereen. Al dat gedoe over een 'gelaagde identiteit' ruikt naar zelfoverschatting.'

Het Westen zelf is misschien niet zo gewoon, maar 'meer volwassen' dan het Oosten?

'Ik hoed me voor de mantra dat het Westen beter is. Dat klinkt zo alsof iedere maatschappij hetzelfde parcours moet afleggen, en wij in het Westen aan de spits staan. We hebben de dekolonisering gekend in de jaren 1950 en 1960, het proces waarbij de kolonies in Afrika, Azië en de Arabische wereld het westerse juk van zich hebben afgeschud. De woorden van een Ethiopische filosoof schieten me te binnen (en te weten dat Ethiopië afgezien van een kortstondige Italiaanse bezetting

[Interview]

niet eens is gekoloniseerd): "Wij, in de niet-westerse wereld, zijn fysiek gedekoloniseerd, maar geestelijk niet. Dat zie je aan de terminologie die we bezigen in verschillende maatschappelijke domeinen, aan de cursussen in ons hoger onderwijs, waar we Kant en Hegel bestuderen". Sommige scherpshijpers in het Oosten wijzen de mensenrechten als "westers concept" af. Ik denk dat de meeste mensen in het Oosten geen problemen hebben met de universaliteit van de mensenrechten, althans niet met de inhoud, maar wel met de westerse verpakking ervan. De mensen willen zelf het behangpapier van hun democratisch huis kiezen. Ze geven natuurlijk ook vaak een andere invulling aan onze concepten. Democratie betekent voor ons westerlingen dat de meerderheid beslist. In Afrika bijvoorbeeld komt democratie tot stand op basis van consensus. Er wordt zolang gepraat tot alle deelnemers van het democratische besluitvormingsproces het met elkaar eens zijn. Maar gaat Ethiopië er over honderd jaar helemaal anders uit zien? Er zullen wellicht meer auto's rijden, maar mijn gok is dat je er geen bejaardentehuizen zal vinden. De samenhang binnen de gemeenschap en de familiewaarden zullen de stormen van de globalisering doorstaan. Leidt westers comfort tot individualisme of is het omgekeerd zo dat individualisme de hang naar een comfortabele levensstijl aanmoedigt? Ik geloof ook niet dat individualisme en dynamiek synoniemen van elkaar zijn. Het klopt dat het Westen zijn dynamiek ontleent aan die drang van mensen om zich te onderscheiden, om zichzelf te overtreffen, maar kijk eens naar China. De Chinezen houden er geen individualistische levensfilosofie op na, en toch kun je hen geen gebrek aan dynamiek aanwrijven. Integendeel.'

Brengt de 'Arabische Lente' hoop of krijgen we een heruitgave van Iran 1979, toen de ayatollahs de democratische revolutie naar hun hand zetten?

'Ik heb er een dubbel gevoel bij. Wat er in Egypte is gebeurd, klinkt beloftevol. Maar wat is er in wezen veranderd? Zijn de oude machtsstructuren niet intact gebleven? Tegelijk zeggen sommige Egyptenaren:

Jan Leyers, filosoferende zanger

Wie kent Jan Leyers (°1958) niet? Hij veroverde Vlaamse meisjeshearten als medebezieler (samen met Paul Michiels) van de rockgroep Soulsister. Wereldberoemd werd hij in Vlaanderen als filosoferende reiziger met VRT-programma's en aansluitende boeken als *De schaduw van het Kruis*, *De weg naar Mekka* en het recente *De weg naar het Avondland* (allen Uitgeverij Van Halewyck). Tussendoor modereerde hij nog hoogstaande debatten in zaterdagavondprogramma's als *Nachtwacht*. Door zijn reizen en zijn boeken is hij een gegeerd 'denker' geworden over de relatie van het Europese Westen met het Midden-Oosten, de islam en zijn eigen identiteit.

'We need an Egyptian Stalin'. Vandaar hun heimwee naar Nasser die in Egypte de eerste viool speelde van 1954 tot 1970. Nasser was een even grote dictator als Mubarak, maar de eerste gold als een "betere" dictator.'

'De liberale democratie is een kind van het nationalisme.'

'Ik blijf worstelen met de oude vraag die ik als zeventienjarige scholier al voorgescheteld kreeg: Waarom bloeide de filosofie in het oude Athene, en niet in het despotische Perzië? In de middeleeuwen kenden we hier in Europa de spanning tussen keizer en paus. Die streken voortdurend om de hegemonie. Daartussen ontwikkelde zich een middenveld, een klasse van vrije burgers. Scheiding van Kerk en Staat is dus ook iets typisch voor het Westen. De keizer trok zelfs ooit blootsvoets naar Canossa om de paus vergiffenis te vragen. In Rusland was zo iets onmogelijk: de tsaar was daar zelf als een "god".'

Dreigt er niet vroeg of laat een 'clash of civilizations' een 'botsing der beschavingen' om de Amerikaanse politicoloog Samuel Huntington te citeren?

'Er is nu meer "Westen" in de voormalige kolonies dan ooit tevoren. Als je naar het Egypte van eind 19de eeuw kon terugkeren, zou je het verschil wel zien. Maar is het een

leuk vooruitzicht voor de mensen van het Oosten om te verwestersen? Nergens plegen er zo veel mensen zelfmoord, nergens worden meer antidepressiva geslikt dan in westerse landen. Wij, westerlingen, zijn alvast geen kampioenen van warmte en gezelligheid. Dan komen we weer uit bij het oude verhaal van individualisme versus houvast dankzij de religie en de geborgenheid binnen de eigen gemeenschap. Sommigen zeggen dat we Turkije erbij moeten halen in de Europese Unie. Dat land zou een soort bemiddelaar zijn tussen de twee werelden, de twee maatschappelijke systemen. Anderen zien dan weer in Turkije het Trojaanse paard voor de islamisering van Europa. Maar als Turkije lid wil worden, moet premier Erdogan zichzelf maar eens aangeven bij het Internationaal Strafhof in Den Haag. Erdogan beweert dat assimilatie een "misdaad tegen de menselijkheid" is. Welnu, als er één land is waar de assimilatie van andere volken radicaal is doorgevoerd, dan is het wel Turkije. Je hoort wel eens zeggen dat de islam een eigen verlichting nodig heeft. Maar een godsdienst laat zich niet "verlichten". Het is de maatschappij die een secularisatieproces moet ondergaan en de religie op haar plaats moet zetten. Het Westen is de geschiedenis van een strijd waarbij het wereldse terrein veroverde op het religieuze.'

'De mensen die altijd hameren op de dreiging van buitenaf, vanuit het Oosten, zouden een soort "intern ministerie van Binnenlandse Zaken" moeten hebben. Welk eigen programma of project staat hen voor ogen? Willen we zo verder met de westerse wereld zoals die zich voor onze ogen ontvouwt?' □

17 dienstweigeraars definitief vrijgesproken

Bij de verkiezingen van 13 juni 2010 was er opnieuw een dienstweigeringsactie, de vijfde al. Die ging uit van de werkgroep BHV. Tot nu toe zijn alle dienstweigeraars in eerste aanleg vrijgesproken. Nieuw is dat het parket niet overal in beroep gaat.

PIETER BAUWENS

De werkgroep BHV blijft de dienstweigeraars met raad en daad steunen.

Op 13 juni 2010 weigerden 298 Vlaamse burgers dienst. Ze werden opgeroepen om te zetelen als voorzitter of bijzitter in een stem- of telbureau en weigerden daaraan gevolg te geven omdat de verkiezingen ongrondwettig waren zonder splitsing van BHV. Daartoe kregen ze de nodige steun van de werkgroep BHV (een samenwerking van het Halle-Vilvoorde Komitee, de Vlaamse Volksbeweging en het Taal Aktie Komitee). Van die 298 effectieve dienstweigeraars kwamen er 121 in contact met de politie of het gerecht. Na verhoor is er in 57 gevallen een rechtszaak aanhangig gemaakt: 8 in Leuven, 25 in Oost-Vlaanderen, 14 in West-Vlaanderen, 6 in Antwerpen en 4 in Limburg. Opmerkelijk is ook dat er tot nu toe niemand is gedagvaard in Halle-Vilvoorde zelf. Naast die 57 vervolgingen zijn er ook 7 zaken gese-

poneerd. In die gevallen besliste de procureur, na verhoor, om niet te vervolgen. De andere 57 kregen na hun ondervraging geen nieuws meer van politie of gerecht.

Twijfel

De Belgische gerechtelijke molen maalt traag, maar zeker. En de gerechtigheid verschilt er vaak ook van rechtbank tot rechtbank en van arrondissement tot arrondissement. Dus een rechtszaak is altijd een risico in België. Tot nu toe zijn er al 39 gerechtelijke uitspraken over de dienstweigeraars van 2010. In alle gevallen sprak de rechter in eerste aanleg de dienstweigeraars vrij. De rechtbank in Dendermonde zette de toon. Die stelde in haar vonnis in december dat de beklaagden ervan overtuigd waren 'dat de verkiezingen ongrondwettelijk waren en ze hadden dan ook een motief om niet op te dagen' (zo citeerde het persbureau Belga). De rechtbank voegde eraan toe dat 'de media, de politici en de gerechtelijke wereld hebben laten uitschijnen dat de verkiezingen ongrondwettelijk waren, omdat het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde niet was gesplitst. Deze onzekerheid zaait twijfel bij mensen die in kiesbureaus moeten zetelen, wat een rechtsgeldig motief is om niet op te dagen in de bureaus.' Over de vraag of de verkiezingen al dan niet rechtsgeldig waren, sprak de rechtbank zich niet uit. Volgens de advocaat van de dienstweigeraars, Matthias Storme, zouden er nog vrijspraken volgen, en hij had gelijk. □

Een overzicht

Voor de 39 vrijspraken in eerste aanleg is de situatie als volgt:

- Dendermonde eerste aanleg: 15 vrijspraken op 20 december 2010. Er werd beroep aangekend door het openbaar ministerie voor het hof van beroep in Gent. In die rechtbank zijn bij eerdere dienstweigeringsacties al veroordelingen uitgesproken in beroep.
- Leuven eerste aanleg: 8 vrijspraken op 25 januari 2011. Er werd geen beroep aangekend dus de uitspraak is definitief.
- Kortrijk eerste aanleg: 4 vrijspraken [4 februari 2011]. Er werd geen beroep aangekend dus de uitspraak is definitief.
- Gent eerste aanleg: 5 vrijspraken

(16 februari 2011). Er werd geen beroep aangetekend dus de uitspraak is definitief.

- Brugge eerste aanleg: 7 vrijspraken [18 maart 2011]. Het is nog niet bekend of er beroep wordt aangetekend door het openbaar ministerie.

Dat wil zeggen dat er in totaal 17 dienstweigeraars definitief zijn vrijgesproken.

Blijven er dus nog over: 18 zaken. Daarvan zijn er enkele die bij verstek werden veroordeeld. Een juridische advocatentruc, daarop wordt verzet aangetekend en de zaak wordt dan hernomen. Die zaken zijn dus nog niet uitgesproken in eerste aanleg:

- In Turnhout: 6 zaken voor de rechtbank van eerste aanleg, ingeleid op 30 maart.
- In Hasselt werd 1 dienstweigeraar bij verstek veroordeeld en werd verzet aangetekend. De zaak komt opnieuw voor in eerste aanleg op 5 april.
- In Tongeren: ook daar werd in 3 zaken bij verstek veroordeeld. 1 zaak kwam terug voor in eerste aanleg op 23 maart, pleitdatum voor de andere twee zaken is nog niet bekend.
- In Kortrijk: 2 zaken bij verstek veroordeeld. Hernomen in eerste aanleg op 28 maart resp. 4 april.
- In Oudenaarde: Voor 4 zaken wordt een uitspraak in eerste aanleg verwacht op 1 april.

Franstalige Knack analyseert Belgische **boedelscheiding**

Le divorce

'Hoe kon een stel dat zo verschillend is, zo lang samenwonen? Twee volkeren, twee culturen verenigd in 1830, door de wil van de grote machten om een buffer te scheppen, een no-man's-land ten voordele van hun eigen belangen. [...] Op de vooravond van een scheiding die zich onvermijdelijk aankondigt. [...] Vandaag zijn we aanbeland op een scheiding der wegen, het point of no return. [...] Voila, het uur der waarheid is aangebroken.'

PETER DE ROOVER

Dit soort zinnen verwacht je in een strijdend Vlaams blad. Ze zijn echter een letterlijke vertaling uit het inleidende commentaar voor een extra bijlage bij *Le Vif/L'Express* (18 feb.) van de hand van hoofdredactrice Christine Laurent. De bijlage draagt de alleszeggende titel: *Flandre-Wallonie, histoire d'un divorce*.

Le Vif/L'Express is niet zomaar een blaadje, maar zowat het belangrijkste nieuwsweekblad van Franstalig België. De naam verwijst naar de samenwerking tussen *Le Vif* en het Franse *L'Express*. Het weekblad telt zo'n 80 000 betalende abonnees en ruim 400 000 lezers. Het wordt, net zoals de Vlaamse tegenhanger *Knack*, uitgegeven door Roularta Media Group.

Gearrangeerd huwelijk

De bijlage opent met een omkaderend artikel onder de kop *La Belgique, un mariage arrangé*. 'Het meest opvallend is in feite dat deze staat (bij gebrek aan een natie) zo lang kon standhouden, een land dat twee volkeren bundelt die, bij de start, niets gemeen hadden, die twee verschillende talen spreken, niet eens dezelfde economie hebben en helemaal anders stemmen', zo begint de tekst.

De auteur overloopt scharmiermomenten uit de Belgische geschiedenis. 'De verkiezingen van 1912 laten voor het eerst zien dat het numerieke overwicht van de Vlamingen zijn wil kan opleggen, wat de Walen er toe bracht een administratieve scheiding te eisen. De twee wereldoorlogen tonen dat het noorden zich gemakkelijk laat verleiden door het perspectief van zijn autonomie. Het Waals Congres van 1945 spreekt zich uit voor federalisme, na eerst voor de hereniging met Frankrijk te hebben gestemd. De Koningskwesitie

doet de hypothese van een provisoire Waalse regering, of zelfs een onafhankelijke republiek, opduiken. Met de stakingen van 1960 eisen de Walen het recht op zelfbeschikking. De wapencrisis van 1991 brengt hen er toe de tanden te tonen en meer economische vrijheden te eisen.' Een overzicht dat even bondig als verlichtend kan worden genoemd.

Daarop volgt in een reeks bijdragen een grondiger overzicht van de 'scheidingsgeschiedenis'. 1830 *Le français seule langue nationale* behandelt de oprichting van België. De liberaal Charles Rogier, minister van Binnenlandse Zaken, aanhanger van een sterk centrale staat, schrijft in 1932: 'De inspanningen van onze regering moeten gericht zijn op de vernietiging (la destruction) van de Vlaamse taal om de fusie voor te bereiden van België met ons grote vaderland Frankrijk.' Even verder lezen we: 'De Franse taal dringt zich des te gemakkelijker op in de werking van het land omdat we een cijnskiesrecht kennen.' Alleen wie voldoende belastingen betaalt, mag stemmen.

'Anders gezegd, de rijksten, dus de Franstaligen.' De Vlaamse Beweging radicaliseert tegen de 'fransquillons', de Franstaligen uit Vlaanderen. 'Met deze verwarring', verduidelijkt de tekst, 'dat de Walen worden opgeteld bij deze hautaine francophonie, inbegrepen de mijnwerkers en fabrieksarbeiders die Waals spreken en het Frans pas decennia later zullen leren beheersen.'

Lettre au roi

Het jaar 1912 zorgde bij de Franstaligen voor een echt trauma, zoals blijkt uit de bijdrage 1912 *La 'lettre au roi' de Jules Destrée*. Het zijn in eerste instantie de Franstaligen uit Vlaanderen en Brussel die zich het meest bedreigd voelen en die de barricaden bestijgen. 'Het is overigens in Brussel dat in 1890 het eerste Waalse Congres plaatsvindt, voor de verdediging van de suprematie van het Frans in de staat.' De benaming 'Waal' in de politieke en culturele betekenis is dan nieuw. De Luikenaar Albert Mockel kiest die als titel van een literair tijdschrift. In 1897 bepleit hij al 'de totale administratieve scheiding tussen Vlaanderen en Wallonië, met een parlement voor elk en de unie van de twee kleine staten in een federale kamer waarvoor ze elk de helft van de zetels verkiezen.'

De echte bocht wordt gemaakt na 1912. De katholieke meerderheid versterkt zich bij de verkiezingen, ook al wint de linkerzijde overtuigend in de Waalse arrondissementen. (Zie kaderstuk) 'C'est claire, le divorce est annoncé', vindt *Le Vif*. De echtscheiding werd al in 1912 aangekondigd. 'De provincieraden van Henegouwen en Luik, in meerderheid socialistisch en liberaal, spreken zich uit voor de autonomie van de Waalse provincies.' Op een nieuw Waals

De schok van 1912

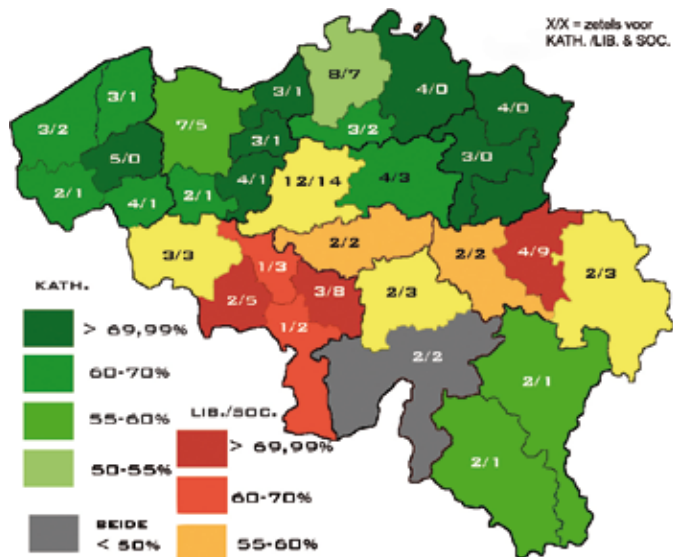
'Nous irons au prochain scrutin avec l'assurance que vous serez renversés le 2 juin.' De liberale oppositieleider Paul Hymans klonk erg zegezeeker toen hij deze woorden uitsprak in de Kamerzitting van 23 april 1912 aan het adres van de katholieke regeringsleider Charles de Broqueville. Sedert 1884 leidden de katholieken de Belgische regeringen, maar de meerderheid was geslonken tot zes kamerzetels. Socialisten en liberalen spraken in een stembusakkoord af dat Hymans de nieuwe premier zou worden, na de volgens hen zo goed als zeker volgende verkiezingszege.

De teleurstelling was dan ook enorm toen bleek dat de katholieken hun meerderheid konden uitbreiden tot 16 zitjes, weliswaar in een meer zetels tellend parlement. Tegen 101 katholieke kamerleden (+15) sleepten slechts 44 liberalen (gelijk), 39 socialisten (+4) en twee afgescheiden christendemocraten een zetel in de wacht. In 1912 werd nog gekozen volgens het algemeen meervoudig stemrecht. Elke man ouder dan 25 kreeg één stem, maar wie een bepaalde som belastingen betaalde of een diploma kon voorleggen, mocht één of twee bijkomende stemmen uitbrengen.

Bijzonder frustrerend voor de Waalse linkerrand (liberalen en socialisten) was de vaststelling dat zij een ruime meerderheid behaalde in de Waalse provincies. Met 44 op 72 in Wallonië kwam de linkerrand daar aan ruim 60% van de kamerleden. In de Vlaamse provincies (zonder BHV) was de katholieke meerderheid evenwel verpletterend (62 op 88, zijnde meer dan 70%).

Een eeuw geleden leken noord en zuid in hun stemgedrag al twee verschillende landen.

De tweedeling van het land was toen al een feit en de taalgrens tekende zich haast loepzuiver af als electorale grens. Als we de verkiezingskaart van België bekijken, valt die kloof heel erg op. In zeven van de zestien zuivere Vlaamse arrondissementen kwam de katholieke partij zowaar boven de 70%. Alleen in het arrondissement Antwerpen behaalde die geen 55%, maar ook daar was ze de sterkste. Aan Waalse zijde wonnen de katholieken alleen in de twee dunbevolkte Luxemburgse arrondissementen en het aanpalende

Zetelverdeling in de Kamer (verkiezingen 1912).

Dinant-Philippeville. In Luik, Bergen en Charleroi scoorden de antiklerikalen meer dan 70%. Toch verdwenen ze naar de oppositiebanken, met de vrees daar nooit meer uit te geraken wegens het heel verschillend kiesgedrag in Vlaanderen.

De reactie in Wallonië was scherp. De overheid trommelde 40 000 soldaten op om de orde te handhaven en in Luik vielen er doden te betreuren.

Van de typisch communautaire tegenstellingen was toen amper sprake. Vele 'Vlaamse' katholieke parlamentsleden spraken Frans en we zaten nog in de periode van pure taalwetgeving. Een Belgische kieskring bestond ook toen niet in het strikt unitaire land, maar de partijen waren nog lang niet gesplitst. De bewering dat het totaal verschillend stemgedrag in Vlaanderen en Wallonië in de hand werd gewerkt door het ontbreken van Belgische partijen, houdt dan ook geen steek. Zelfs in het unitaire Belgique à Papa van 1912 leken noord en zuid in hun stemgedrag twee verschillende landen. Dat besef heeft sinds 1912 gezorgd voor een radicalisering van de Waalse Beweging.

Na de invoering van het meervoudig stemrecht in 1919 haalde één partij nog maar zelden de volstreekte meerderheid. Maar de politieke kloof tussen noord en zuid verdween niet, integendeel. (PDR)

congres verzetten de afgevaardigden uit Brussel zich tegen de administratieve scheiding en roepen daarbij het belang in van de Brusselse en Vlaamse Franstaligen. Toch wordt een motie goedgekeurd die de wens uitdrukt dat 'Wallonië scheidt van Vlaanderen met het oog op de uitbreiding van zijn onafhankelijkheid tegenover de centrale staat en de vrije ontwikkeling van zijn eigen activiteiten'.

Een advocaat uit Charleroi, Jules Destrée, stelt deze tekst op. Niet veel later pakt hij uit met zijn beroemde Lettre au roi, met daarin de passage: 'Sire, laat mij U de waarheid vertellen, de grote

en gruwelijke waarheid: er zijn geen Belgen'. Eerder al had Destrée verklaard: 'Ik bevestig de Waalse ziel en ik ontken de Belgische ziel'. Le Vif daarover: 'Dat was een reactie op sommige pseudowetenschappelijke werken (zoals dat van Henri Pirenne) die probeerden tot elke prijs het bestaan te bewijzen van een "Belgisch volk" sedert de middeleeuwen'.

In 1913 kwam een Waalse assemblee samen, met de in Wallonië verkozen kamerleden en senatoren. Daar werd de Waalse haan, rood op een gele achtergrond, uitgeroepen tot Waalse

embleem en de laatste zondag van september als 'nationale' feestdag. 'De Waalse assemblee bevestigt haar wil om de Belgische nationaliteit te behouden als unie van de twee volkeren die het omvat, een unie gesteund op een wederzijdse en sterke onafhankelijkheid, op een loyale en hartelijke entente.' □

In het meinummer van *Doorbraak* verschijnt het tweede deel van dit artikel.

Johan Sanctorum wil politieke kaarten grondig **herschudden** Zonder **revolte** geen beter Vlaanderen

Johan Sanctorum heeft gouden woorden in zijn hersenen. Die gebruikt hij op www.visionair-Belgie.be, voor zijn boeken, en op lezingen die hij her en der houdt. Sanctorum pleit voor een republikeinse revolte.

FRANS CROLS

De West-Vlaming Johan Sanctorum (57) is een vrijdenker; geen logevriendje dat het atelier bezoekt om zijn carrière, maar een échte. Filosofie is zijn opleiding, cultuur en muziek zijn passie, controversie zijn dagelijks brood.

Johan Sanctorum: 'Mijn analyse is dat de nieuwe Vlaamse zelfgenoegzaamheid en het goed bestuur-discours tekenen zijn dat het establishment terug greep wil krijgen op de politieke situatie. Men wil Vlaanderen restylen tot een miniatuur-België. Een "flamandificatie", waarbij de oude politieke elites – ik denk aan de traditionele meerderheidspartijen en hun connecties in het middenveld – het Belgische breukproces recupereren door gewoon van stoel te veranderen. Daarom evolueren we nu gezapig naar een Vlaanderen dat een identiteitsloze politieke en publieke ruimte is ... net zoals België. Ik plaats daar tegenover een republikeinse bewustwording, een actieve burgerbeweging die gaat voor een betere samenleving en een hogere graad van democratie.'

DOORBRAAK: Van waar het republikeinse spoor?

SANCTORUM: 'Ik ben geen flamingant van geboorte alhoewel ik uit een flamingantisch nest kom. Mijn grootvader stond in de Frontbeweging en het VNV, mijn vader was Oostfronter en zelf heb ik nog in een VNJ-uniform rondgelopen, dat is toch wel een stamboom om U tegen te zeggen (*lacht*). De Vlaamse Beweging heb ik echter herontdekt langs mijn studies filosofie aan de VUB, met daarin belangstelling voor de ontwikkeling van de westerse democratie. Dan stoot je op de republikeinse idee die groeide vanuit de oudheid. Ik denk aan de teksten van Plato en aan de stadsstaat Athene, de Italiaanse stads-

staten uit de renaissance, de Franse Revolutie, en de burgerrechtenbewegingen van de 19de en de 20ste eeuw. Ik schreef daarover verhandelingen tijdens mijn studies en kwam zo uit op de Vlaamse Beweging. De zaak van het algemeen belang stond altijd vooraan bij mij, met de vraag: hoe kunnen de mensen een samenleving politiek vormgeven waarbij het *goede leven* voorop staat?

'De taalgrens is méér dan een taalgrens, het is een culturele scheidingslijn.'

Ik noem mij een verlichtingsflamingant, zoals Peter De Graeve met zijn boek *Staat van Ontbinding*, omdat wij uitdrukkelijk vanuit de emancipatiegedachten van de Verlichting denken, een brede revolutionaire periode met Montesquieu, Voltaire, Rousseau als gangmakers. Wij toetsen die gedachten aan het Vlaanderen van de 21ste eeuw. Dat wordt te weinig gedaan waardoor de Vlaamse Beweging blijft steken in een 19de-eeuwse woordenschat en strategie.'

De VUB is geen flamingantenfabriek.

'Ik beschouw mij als een vrijdenker en dat vloekt in de Vlaamse Beweging. Zij is altijd sterk katholiek gedetermineerd geweest, en daar is niks mis mee, maar als vrijdenker ben ik een vreemde eend in de bijt. Op mijn VUB-achtergrond ga ik trouwens niet prat. Vijfendertig jaar geleden, in mijn studietijd, was de tempel van de vrijzinnigheid (*lacht*) zeer sektarisch, nog erger dan de kerk van

de katholieken. De kandidaat-studenten moesten voor de inschrijving een verklaring ondertekenen dat zij achter de beginselen van de vrijzinnigheid stonden, wat natuurlijk een contradictio in terminis is. Ondertekende je niet, dan bleef de deur van de VUB gesloten. Ik ben vaak met mijn kop tegen de muur gelopen. Veel steun had ik wel aan professor Leopold Flam die in die kringen een oprechte vrijdenker was en bleef.'

België is een mentale en politieke gevangenis, stelt u.

'Dat is een verwijzing naar de Franse denker Jean Baudrillard. Wij zitten in een soort virtuele kooi, die semantisch is verzegeld, via woorden, begrippen, taalconstructies, ons opgelegd door de francofonie. Vandaar ook altijd dat dwepen met het zogenaamde Belgische surrealisme, die een esthetica van de dubbele bodems is. Het politieke taalgebruik is ervan doordrenkt, daarom precies keren de mensen er zich van af. "Compromis" is in Vlaanderen stilaan een scheldwoord, maar toch is het leidende discours van de Wetstraat en de pressiegroepen ervan vergeven. Bij Belgische compromissen worden de zaken verpakt zodat elke kant zijn interpretatie kan geven. Die aanpak sluit aan bij de Latijnse rechtscultuur van de kleine lettertjes die alleen de technocraten begrijpen. De doorzichtigheid en de democratische legitimiteit zijn de slachtoffers. De gevangenis is België maar we hebben als Vlamingen onze eigen vleugels en cellen gebouwd en laten ons door keizer-kosters regeren.'

Frans en Nederlands zijn meer dan communicatiemiddelen.

'Het zijn in de Belgische context gewoon

twee universa naast elkaar. Vertalingen lukken nog nauwelijks. De Wetstraat heeft door een overheersing van de Franstalige bovenbouw een Romeins-theatrale inslag. Het is meer een circus. Maar zo zijn Vlamingen niet, die hebben een rechtlijnigere, gotische taaltraditie van de transparantie. Dat is een hoeksteen van onze identiteit, en daardoor is het gesprek tussen Vlamingen en Franstaligen structureel problematisch. Kijk maar naar de huidige impasse. Als de Vlamingen echter geen compromis sluiten dan zijn zij slechte democraten, fascisten, egoïsten, anti-Europeanen. Zo zijn we altijd in het ongelijk. In dat geval is onderhandelen niet meer de juiste uitweg.'

JOHAN SANCTORUM: 'De Vlamingen snakken naar een nieuw gemeenschappelijk project.'

Hoe overstijg je dan die tegenstelling?

'Dat kan enkel door een echte scheiding, om dan misschien goede burens te worden. Een breuk vaststellen en van daaruit een breed publiek debat organiseren, dat overgaat in een grondwetgevend proces. Vlamingen moeten vooreerst in discussie durven gaan over de grondnormen en ethische waarden van de natie-in-spe. En over fundamentele maatschappelijke opties. Hoe definiëren we onze identiteit? Wat doen we met milieu, energie, gezondheid, armoede? Blijven wij een wingewest van Electrabel? Er zal dus duchtig van gedachte moeten worden gewisseld, dat is de essentie van de republikeinse idee.

Daarom vind ik het ook zeer erg dat de politici, ook de Vlaamse politici, in hun discours elkaar om de oren slaan met economische argumenten. Economie en goed bestuur waardeer ik, maar in België zijn het hocuspocuswoorden om de politieke kernvraag te ontwijken, die gaat over de nood aan een nieuw maatschappelijk project. Daar snakken de Vlamingen naar, en in die zin lees ik de verkiezingsuitslag van juni 2010: als één groot teken van burgerlijk ongenoegen.'

Het republikanisme past Vlaanderen als een huid.

'Ach, het zit ons eigenlijk in het bloed, al van in de middeleeuwen en de stedelijke vrijheden. Het is ook weinig geweten dat er een Antwerpse stadsrepubliek was tussen 1579 en 1585, en deze had niet alleen een economische basis, want ze was gefundeerd op een protestantse ethiek die men radicaal en rechtlijnig kan

noemen. Ik wil niet blijven hameren op de tegenstelling Germaans-Latijns, maar een feit is dat de taalgrens méér is dan een taalgrens, het is een culturele scheidingslijn. Let op onze Belgische rechtspraak met haar aanvaringen door procedurefouten en aperte vergissingen. Dat is Latijns recht, pietepouterig, en gaat in tegen het non-sensegevoel van de doorsnee-Vlaming. Denk aan advocaat Vic Van Aelst die pleitte voor een vereenvoudiging van de rechtsregels waarbij de advocaat minder belangrijk wordt (zie ook *Doorbraak* maart – red.). We leven in een Latijnse expertenbureaucratie, niemand kan zijn eigen belastingbrief nog invullen.'

N-VA ondergaat het Belgische compromissendenken.

'Niet alleen België en de onderhandelaars zitten in een impasse, ook Vlaanderen. Want wij weten evenmin hoe het verder moet, de publieke opinie hier is zeer gespleten. De politieke discussie moet bij ons nog losbreken, maar de machtspartijen hebben daar geen zin in. De media houden er zich eveneens ver van af en houden zich aan een Woestijnvisachtige spelletjescultuur en de politiek-correcte consensus. De N-VA piekt, maar wat stelt hun electoraat voor? Daar zit van alles tussen, van radicale Vlaamse autonomisten over belgofiele reformisten à la Bracke, tot klassieke foertstemmers. N-VA wil dat amalgaam bijeenhouden, maar werkt veel te weinig aan een republikeins concept. Een nieuwe politieke cultuur die de burgers aanspreekt en hen toont dat Vlaanderen geen nieuwe wijn in oude zakken betekent maar een ommekeer, een *new deal*.'

,Het Vlaams Belang levert hier wel goed werk. Ik denk aan het boek van Annemans en Utsi: *O2 – Zuurstof voor Vlaanderen* (Egmont). Uitstekend gedocumenteerd, men moet dat ook durven zeggen. Maar zij worden niet gehoord en door de media genegeerd. Ik neem het Bart De Wever kwalijk dat hij elke dialoog tussen de V-partijen afwijst. Zo vloten we langzaam aan terug naar de Belgische constructie, zij het wat gemoderniseerd.'

Republiek, maar hoe, met de onverschillige Twittergeneratie?

'Ik ben daar nogal optimistisch in. Het nieuwe netwerk van de Vlaamse Beweging leeft op het web, Facebook, de blogs, de fora. De jongste politieke generatie – de 18-plussers – is radicaal, wil komaf maken met het oude politieke theater. De partij die daarop kan inspelen, wint. We hebben in de Vlaamse Beweging een voorhoede van nieuwe geuzen nodig, veranderingen beginnen steeds vanuit een minderheid en de meerderheid zal op de duur volgen. We moeten af van het fatalistische meerderheidsdenken en durven kiezen voor de charme van een visiepartij, die wil overtuigen, met rede en gevoel. Democratie werkt dialectisch, vanuit confrontaties. Partijen hoeven niet allemaal kiesverenigingen te zijn, door politieke marketing gedomineerd.'

,Het zijn de zweeppartijen die ons wakker houden. Het is ook hun rol om de jeugd politiek te sensibiliseren. Dat bijvoorbeeld het "cordon" dit spel vervalst, is voor mij op zich al een reden om de kaarten grondig te herschudden.' □

Naegels met **koppen**

'Dit had ik graag zelf geschreven', postte ik op Facebook over een tekst van Tom Naegels in *De Standaard*. Prompt kreeg ik lik-op-stuk: 'Ik zie alleen niet in waarom je met Senegalezen, Congolezen, Tunesiërs en Marokkanen Frans zou spreken.' Naegels doet dat in Vlaanderen wel, schreef hij in het artikel, en dat vindt fb-vriend Gust maar niks. Terecht. De hemel zij geprezen dat een vriendelijke Indiër op de hoek van mijn straat winkel houdt. Een ei tekort, geen melk meer, zonder shampoo gevallen? Drie minuten later sta ik voorzien van het nodige weer in huis, desgevallend ook op zondag. Maar als iedereen nu eens gewoon geduldig Nederlands sprak met de uitbater, dan stond die in z'n talenkennis al een eind verder, tot nut van iedereen en zeker ook van hemzelf. Al die goedmenenden die met hem in het Engels converseren, draaien hem in feite gewoon een loer aangezien hij zoveel kwetsbaarder in het leven staat met z'n door hun schuld te weinig geoefend mondjevol Nederlands.

Maar verder sloeg Naegels spijkers met koppen in genoemd stuk dat begint als volgt: 'Er moet mij iets van het hart. Ik begrijp de voorvechters van België niet meer. Toch niet als ze beweren dat de Belgische identiteit "kosmopolitisch" zou zijn, "meerdereidig", "veelgelaagd", "divers", een "bastaardidentiteit" zoals de Brusselse, terwijl de Vlaamse identiteit van dit alles het tegendeel zou zijn.' Wellicht overtuigen die voorvechters zo weinig, omdat ze de bal gewoon geweldig mislaan. Ze beweren dat de Vlaamse staat een in

zichzelf gekeerd cultureel en levensbeschouwelijk homogeen land zal worden, om dan aan te geven dat ze daar tegen zijn en dus ook tegen die Vlaamse staat. Een oude truc uit de doos van de retoriek: maak een karikatuur van de tegenstander en wijs die zelf opgebouwde fantasie dan fors af. Een aanpak die wil wel eens wil lukken, tot de karikatuur te karikaturaal wordt. Zoals bij die stelling van het per definitie bekrompen, op zichzelf gerichte Vlaanderen.

Natuurlijk is Brussel niet kosmopolitischer en meer op de wereld gericht dan Londen, Berlijn, Amsterdam of Parijs, zoals ook Naegels vaststelt. De vraag of we een Vlaamse staat willen of niet, betreft louter het trekken van politieke grenzen; het afbakenen dus van de lijn waarbinnen de nationale wetgeving van toepassing is en waarbuiten niet.

Eindigt onze culturele inspiratie vandaag dan aan de Belgische grens? Wie kan in alle ernst vrezen dat een toekomstige Vlaamse grens als enige in Europa wel als een gevangensmuur zal fungeren en er dan nog op rekenen ernstig te worden genomen ook?

Waarmee Tom Naegels niet wil gezegd hebben dat hij voor het verdwijnen van België is, wel dat de argumenten die daarvoor worden aangedragen door de vaderland minnende kunstenaars gewoon niet deugen. Waarmee ik dan weer niet gezegd wil hebben dat ik Naegels volg in zijn in hetzelfde stuk heel erg individualistische invulling van het begrip identiteit, wel dat hij het debat zuivert van ondeugdelijke argumenten.

Medialijden

Zelfs in tijden van verre nucleaire rampspoed, lijken redacties drukker in de weer met het managen en sturen van onze emoties, dan met hun journalistieke informatieopdracht. Rampen blijken verleidelijke evenementen om de strakke informatieregie los te laten en het onoverzichtelijke overzichtelijk te versnijden tot dat ene plekje samengehoopt puin waar een reddelose moeder uit de drabbige aardkorst

een foto van haar vermiste dochter opvist.

Ellende die ontspruit uit hoog opgestapeld menselijk leed en lijden, verdraagt nu eenmaal moeilijk een kritische blik. Media weten maar al te goed dat er geen efficiënter beschermend omhulsel tegen mediakritiek bestaat dan emotionele exploitatie.

Media proberen soms de indruk te wekken dat ze zorgvuldig reflecteren

Bolland contra Mercier, ook **vandaag**

Een eeuw geleden, in december 1911 en januari 1912, hield de Leidse hoogleraar, wijsgeer en filoloog Gerard Bolland een Ronde van Vlaanderen voor 'Het Nederlands als taal voor hogere aangelegenheden des geestes'. Zo luidde de titel van de lezing die hij hield in Antwerpen, Brussel, Gent, Brugge en Mechelen. Dit geschiedde op uitnodiging van de Vlaamse Vooruitstrevende Studentenkring 'Geen Taal, Geen Vrijheid'. In een vurig betoog bestreed hij 'de beledigende en leugenachtige praatjes over de minderwaardigheid van het Nederlands als voertaal der wetenschap' – denken we aan de onzin die in die zin werd uitgekraamd door kardinaal Mercier – en de dulzzaamheid der Vlamingen die te weinig voor hun taal opkwamen. Hij zette uiteen, in de traditie van zestiende- en zeventiende-eeuwse taalkundigen, waarom het Nederlands juist bij uitstek, meer dan het Frans en Engels geschikt is voor wetenschap en wijsbegeerte. Amusant zijn zijn uiteenzettingen over de betere geschiktheid van het Frans voor de omgang met maitresses en andere onzedelijkheden, maar de ongeschiktheid van die taal voor de waarheid. Dat alles werd overigens uitgesproken in het stadhuis van Brussel. Het is zeer de vraag of dit vandaag nog zou kunnen. Voor ons vandaag van belang is vooral zijn betoog over de noodzaak om de volkstaal niet enkel voor schone letteren te eren, maar vooral ook voor de wetenschap.

Een eeuw geleden heeft ons volk zijn weerbaarheid verzameld en voor het Nederlands de plaats veroverd die noodzakelijk was voor zijn emancipatie –

te beginnen met de Vlaamse Leergangen tot de volledige vernederlandsing van onderwijs en wetenschap. Maar l'histoire se répète. De Merciers van vandaag, een deel van de rectoren van onze universiteiten op kop, vinden het Nederlands opnieuw ongeschikt voor de wetenschap – omdat het auditorium geen Nederlands zou lezen – en het onderwijs – omdat we niet genoeg buitenlandse studenten zouden aantrekken. Ook uit 'Leiden' komen vandaag meer diatriben, komt meer rethorisch betoog tegen dan voor het Nederlands in het hoger onderwijs. Nochtans is de bestaande taalregeling meer dan soepel genoeg: een universiteit mag nu al zoveel ze wil in andere talen onderwijzen. Enkel is vereist dat bij een basisopleiding deze ook in het Nederlands blijft bestaan. Is dat nu echt te veel gevraagd? De eerste verantwoordelijkheid van onze universiteiten is zorgen dat het Nederlands op alle gebieden zijn functie als wetenschapstaal behoudt en dat de jonge mensen die hier wonen in de taal van het land kunnen studeren. Andere doelstellingen, hoe lovenswaardig ook, mogen maar op de tweede plaats komen. De verdringing van het Nederlands in de wetenschap is enkel een verarming, niet alleen voor ons volk, maar ook voor de wetenschap zelf. Denken vereist taal en een andere denktaal houdt vaak ook andere klemtonen en inzichten in. Een extra inspanning om in het Nederlands beoefende wetenschap vervolgens ook te vertalen in het Engels levert dan ook meer op dan wetenschappers die niet meer in hun eigen taal denken en schrijven. Ook vandaag geldt 'Geen Taal, geen Vrijheid'. □

over de dosering van gevoelens en dagelijks waken over het evenwicht tussen informatie en emotie, maar ik vermoed dat bij de selectie en de bewerking van nieuws vooral die factoren spelen die Leo Neels enkele weken geleden in *Knack* opsomde: 'de buik en ingewanden, de emo en de ongeremde zoektocht naar onzin, publiek en kassa'.

Weken na de feiten vangt Vlaanderen via reportages als *Goedele op dinsdag* en *De bladen* nog altijd de emotionele naschokken op van het overlijden van Marie-Rose Morel.

Het koele RTBF-verslag over haar uitvaartplechtigheid zorgde in Vlaanderen meteen voor een opstoot van verontwaardiging, veroorzaakt door de slordige, onderkoelde politieke bril waarmee de RTBF berichtte over de ginder overigens volstrekt onbekende gewezen politica van Vlaams Belang.

De populaire krant *Het Laatste Nieuws* diende de RTBF prompt van een al even tacteloos antwoord: 'Walen misbruiken dood Morel'.

De storm van verontwaardiging die na de RTBF-uitzending in Vlaanderen opstak, verdreef echter meteen ook een flink deel van de zelfkritiek bij de Vlaamse media. Het gros van de journalisten koesterde Marie-Rose Morel immers als aantrekkelijke, veelzijdige mediaverschijning.

Het is naïef om te denken dat de dramatisering en buitensporige media-aandacht voor haar lief en leed werden ingegeven door medeleven. Mediabedrijven en redacties werken nu eenmaal niet op zulke compassionale basis.

Na het celebrity- en emobad waarin de politica regelmatig werd ondergedompeld, kon er echter enkel naar valse motieven en voorbeeldfuncties worden gegrepen om de voyeuristische mediahonger te vergoelijken. Dat hoofdzakelijk mercantiele drijfveren hierbij een rol speelden, zal geen enkel medium toegeven, maar de empathische, medelevende, berichtgeving maakte wel dat er in de politieke beschouwingen bij haar overlijden met schroom werd bericht en behoedzaam op eieren werd gelopen. Feitelijke analyses en kritische kanttekeningen dreigden meteen te worden verketterd als respectloze journalistieke wandaden.

Het maakt nog maar eens duidelijk dat binnen de journalistiek emoties en informatie elkaar moeilijk verdragen en daarom best strikt gescheiden blijven. Zowel bij grootschalige rampen als bij menselijke drama's leidt 'medialijden' doorgaans snel tot desinformatie. □

Onderwijs: komt na het GOK het GAK?

In zijn maartnummer raadt het tijdschrift Klasse de scholen aan bij het rapport meteen een folder met informatie over de beroepsprocedure tegen een B- of C-attest te steken. 'Zo vermijd je dat – als de ouders het attest willen betwisten – ze te laat zijn voor het overlegmoment en de interne beroepsprocedure.' Vreemd, denk ik dan, want ouders kennen die procedure. Ze staat immers in het schoolreglement dat ze in het begin van het schooljaar hebben ondertekend! Even verder lees ik dat sommige scholen voor hun eigen zielsrust nauwelijks nog leerlingen durven tegenhouden (C-attest) of clausuleren (B-attest). Alweer vreemd: bestaat de klassenraad immers niet uit experts (vakleraars) die na een volledig schooljaar met lessen, taken, toetsen, remediëring, aanmoediging en examens elk vanuit hun vak met zijn allen samen op professionele basis een oordeel vellen?

PETER MEUKENS

leraar Duits en zakelijke communicatie in het katholiek onderwijs

De juridisering van het onderwijs – en bij uitbreiding van de hele maatschappij – grijpt steeds verder om zich heen. Gelukkig zijn echt Amerikaanse toestanden, waarbij iemand zijn leven lang als een Turk rookt om nadien de sigarettenfabriek bij terminale kanker wegens moord aan te klagen, bij ons zeldzaam. Maar ook hier leggen mensen steeds vaker de verantwoordelijkheid voor eigen gedrag buiten zichzelf. Uiteraard mogen en kunnen scholen niet in een juridisch vacuüm opereren. Dat doen ze ook niet. Het schoolreglement regelt een correcte en eerlijke samenwerking tussen de onderwijspartners (leerlingen, ouders, leerkrachten, schooldirecties). Waarom dreigen ouders er dan meer dan vroeger mee, een 'slecht' rapport bij de rechter te betwisten?

Dat komt door een maatschappelijke ontwikkeling die haaks staat op de onderwijspremissen die je in het opvoedingsproject van vele scholen terugvindt. Ik heb ze indertijd zelf in mijn jezuïetencollege meegekregen en ze blijven me tot op vandaag in mijn handelen als leraar inspireren en sturen. Ze gaan uit van een heel letterlijke interpretatie van het begrip 'humaniora'. Je leert op school hoe je 'meer mens' wordt:

- je moet je best doen en jezelf overstijgen ('plus est en vous');
  - je moet je ontwikkelen tot een zelfstandig denkende mens, die zichzelf en de wereld rondom hem kritisch benadert;
  - je hebt de plicht om je verantwoordelijkheid in de maatschappij op te nemen en haar zo verder mee gestalte te geven;
  - je bent voor je eigen daden verantwoordelijk.
- Alleen al het feit dat ik een paar keer 'moe-ten' en 'plicht' heb gebruikt, is vandaag voor sommigen als vloeken in de kerk. De klemtoon ligt op de rechten. Leerlingen nemen dat woord bij de kleinste strubbeling ook onmiddellijk in de mond, terwijl opeenvolgende onderwijsvernieuwingen plichten steeds meer hebben gereduceerd. Eén voorbeeld: volgens de leerplicht moeten jongeren (behalve bij thuisonderwijs) tijdens de volledige schooltijd op school aanwezig zijn en aan de

lessen deelnemen. Toch kan een school een leerling pas als regelmatige leerling schrappen als die twee schooljaren op rij meer dan dertig halve dagen problematisch afwezig is geweest! Allesbehalve een harde aanpak, zeker als je weet dat de leerlingen in de meeste scholen vooraan in hun agenda vier bonnetjes vinden waarmee telkens een afwezigheid van maximum drie lesdagen zonder meer kan worden gewettigd. Wie van ons mag op zijn werk naast zijn vakantie naar believen vier keer drie dagen vrij nemen?

Nog nooit stond de leerling in het onderwijs zo centraal. Enkele collega's van mij wijden al jaren hun beste krachten aan de GOK-werking, Gelijke OnderwijsKansen. Dat is een meer dan lovenswaardige poging om ook die leerlingen mee te krijgen die het vanuit hun sociale en culturele achtergrond op school extra moeilijk hebben. Bij sommigen bereiken ze mooie resultaten, bij andere jongeren is het dweilen met de kraan open omdat die het maar blijven vertikken om hun best te doen. Sommige beleidsmakers in het onderwijs vinden dat de school ook dan nog verder eieren onder hen moet blijven leggen. Laat me hen op een idee brengen. Verplicht de school om bij het rapport meteen een kortingbon voor de advocaat mee te geven. Ik heb er zelfs al een naam voor: GAK, Gelijke AdvocaatKansen. □

Daar bloeit iets moois

In snel tempo wordt duidelijk dat de Europese Unie splitst. Duitsland domineert het noorden, Frankrijk loopt hijgend het zuiden achterna. Vlaanderen moet uit economisch belang aansluiten bij de Rijnlanden.

FRANS CROLS

Zelfs Paul Magnette (PS), 'la voix de son maître' di Rupo, weet het. Hij ziet een verwantschap tussen België en Duitsland en sprak over toenadering. Die stelling gaat nog meer op voor Vlaanderen. Of er een grote of een kleine breuk komt door confederalisme of independentisme maakt voor dit thema niet uit: Vlaanderen dient kleur te bekennen en zich openlijker dan ooit te wenden naar Duitsland. Dat is de economische en politieke motor van de Europese Unie, of wat er van zal overblijven als de zuidelijke leden verder kwakkelen. De berichten blijven eensluidend: Duitsland doet het prima. Frankrijk, dat economisch tien jaar verloor, kijkt naar de oosterbuur. In 2000 bedroeg de Franse uitvoer 55 procent van de Duitse, vandaag 40 procent. EU-commissaris voor Economie Olli Rehn bevestigde op 1 maart dat de noordelijke landen met een sterke exportsector – nummer één is Duitsland – in 2011 sneller groeien dan de zuidelijke lidstaten. En dat is geen toeval, maar een constante door de Duitse noestheid en nuchterheid.

Duitsland zal in de toekomst belangrijker worden voor ons.

Dr. Dirk Roctus, expert Duitsland, docent internationale relaties en Duitse geschiedenis aan de Lessius Hogeschool (Antwerpen), ex-beleidsmedewerker van Vlaams minister Geert Bourgeois (toen bevoegd voor het buitenlandbeleid, nu is Kris Peeters chef buitenland in zijn Vlaamse regering): 'Jarenlang heb ik in Antwerpen het Centrum voor Duitslandkunde van de Lessius Hogeschool mee geleid. Dat is

economisch en politiek belangrijk voor de haven en voor Vlaanderen. De economische temperatuur van Duitsland bepaalt voor een groot deel de economische temperatuur van Vlaanderen. Dan heb ik het nog niet over de specifieke verbindingen tussen de chemie-industrie van Vlaanderen en haar, dikwijls, Duitse moederbedrijven, en de auto-industrie. Het Centrum is gestopt omdat de financiering opdroogde en vandaag zijn de initiatieven tussen Vlaanderen en Duitsland meer projectmatig. Duitsland zal in de toekomst belangrijker worden voor ons. Ik pleit voor een meer open en gedurfde band tussen Vlaanderen en Duitsland. Vlaanderen is een goed partnerland met Nederland en Duitsland langs de delta van Schelde, Maas en Rijn.'

In de hoofden van de Europese leiders, en dat zijn niet de premiers van de kleine landen, wel hun confraters van de grote landen, zit een onzichtbare grens. Die loopt langs de noordgrens van België en scheidt Nederland, Duitsland en de noordelijke EU van het zuiden. Dat houdt in dat er een stille eensgezindheid is bij de beslissers om Vlaanderen te blijven toewijzen aan Frankrijk. Parijs speelt enthousiast mee. België en Vlaanderen zijn Franse economische kolonies, ook in 2011. De Paribas BNP Fortis-affaire is de laatste bevestiging van deze trend. Wie twijfelt, moet enkel uit zijn boekenrek, of uit de bibliotheek twee reeksen essays, samengebracht door Hans Brockmans, halen en doorbladeren: *Vlaanderen, Een Franse kolonie* (Davidsfonds/Leuven, 1993) en *200 jaar filiaal, De Franse greep op de Vlaamse economie* (Davidsfonds/Leuven, 1995). De eerste reactie van de Franstalige media en elite op die boeken was: 'dit is verwerpelijke ethno-economie'. De sfeer draaide toen hun eigen Brusselse of Waalse voormannen door

Thomas Leysen kan de ideale link zijn met Duitsland.

de Franse bazen bij het huisvuil werden gezet: burggraaf Davignon verpieterde tot een lakei van Parijs om zijn hachje te redden, Philippe Bodson verloor het gevecht om Tractebel uit de greep van Suez te houden. De situatie is er, zie onder meer het bancaire plaatje, niet op verbeterd.

Vlaanderen heeft talent om op het economische vlak de band aan te snoeren met Duitsland. Thomas Leysen (50), zoon van André Leysen, in de herfst voorzitter van KBC en redder, met Karel Vinck, van Union Minière – kort nadien herdoopt tot Umicore – is een symbool van de relaties tussen Vlaanderen en Duitsland. Hij is onder meer Duitstalig van huis uit, beweegt bekwaam en met gezag in hoge Belgische en internationale zakelijke kringen, woont in Antwerpen, leidt het VBO nog tot april 2011, is bestuurder bij de Duitse bank Metzler en voorzitter van Corelio (uitgever van *De Standaard, Het Nieuwsblad* ...). KBC heeft jarenlang KBC'tjes gemaakt of opgekocht in Midden-Europa. De blik naar het oosten zit ingesleten in de bankstrategie. □

Enkel minder transfers redden Waalse groei

Wallonië haalt Vlaanderen in als kmo-land. De werkgelegenheid neemt sneller toe dan in Vlaanderen. Keert hier het economische tij? Wellicht niet. Enkel het mes in de transfers kan de Waalse economie redden.

FREDERIK DEKEYSER

De Waalse economie lijkt het steeds beter te doen. Zo werd men begin maart in de hoofdstad Namen bijna euforisch toen bekend raakte dat kleine en middelgrote ondernemingen in Wallonië nu een belangrijker aandeel van de totale werkgelegenheid genereren dan in Vlaanderen. Eind 2008 waren bedrijven met minder dan 200 werknemers in Wallonië goed voor 72 procent van de werkgelegenheid. In Vlaanderen was dat slechts 70 procent.

Spreken van een Waals tewerkstellingsmirakel is voorbarig.

Daarnaast waren er de cijfers over de Waalse arbeidsmarkt die in een steeds betere gezondheid leek te zijn. Zo was er de tewerkstellingsbarometer van Manpower waaruit bleek dat 10 procent van de Waalse ondernemers van plan was om de komende maanden nieuwe mensen aan te werven. De aanwervingsperspectieven in Wallonië zijn nog nooit zo hoog geweest als vandaag. Drie jaar geleden was de situatie totaal verschillend. Toen dacht een meerderheid van de Waalse bedrijven vooral aan ontslaan. Opvallend aan het Manpower-onderzoek is dat de Vlaamse cijfers (12 % van de bedrijven plannen aanwervingen) amper hoger liggen.

Andere opvallende vaststelling is de interessante evolutie van de Waalse werkloosheidscijfers. Op een jaartijd telt Wallonië 16 731 werklozen minder, een daling van 7,3 procent. Beter dan Vlaanderen [-6,6% en 14 108 werkzoekenden minder] en dan Brussel [+1,3% en 1405 werkzoekenden meer].

Moeten we hieruit besluiten dat er sprake is van een Waalse inhaalbeweging die op kruisnelheid is gekomen? Niet echt. De werkzaamheidsgraad in Wallonië ligt met 56,5 procent nog altijd een stuk lager dan het Belgisch gemiddelde van 61,8 procent. De kloof met Vlaanderen, waar er een werkgelegenheidsgraad is van 66,1 procent, blijft enorm. Bovendien mogen we niet vergeten dat de fraaie Waalse werkloosheidscijfers eigenlijk het logisch gevolg zijn van een klassiek economisch herstel. Spreken van een Waals tewerkstellingsmirakel is dus voorbarig. Net als de stelling dat Wallonië aan een supersterke inhaalrace bezig is.

Investerings transfers

In dit verband kan het geen kwaad te verwijzen naar het baanbrekend studiewerk van het Leuvense onderzoeksinstituut Vives. Dat heeft een aantal maanden geleden nog aangetoond dat de Waalse inhaalrace traag verloopt door de vele Vlaams-Waalse transfers (volgens de Nationale Bank berekend op 5,8 miljard euro per jaar). Het onderzoek levert eindelijk het bewijs dat geldstromen zeer nadelig zijn voor de Vlaamse

en Waalse economie. Transfers remmen immers de groei af en zijn geen goede zaak voor een achtergebleven regio. Als de transfers met een derde afnemen dan stijgt de Waalse groei met 0,4 procent en de Vlaamse met 0,3 procent. In Henegouwen, de armste Waalse provincie, zou de groei de helft hoger liggen zonder transfers. Het onderzoek toont aan dat de transfers 32 procent van de inkomensongelijkheid tussen Vlaanderen en Wallonië wegwerken.

De transfers op zich hoeven geen probleem te zijn, is de stelling van de meeste economen. Alles hangt af van wat er meer gebeurt. En het Vives-onderzoek toont aan dat die vooral naar uitkeringen gaan. Terwijl Wallonië vooral nood heeft aan investeringen. In zekere zin zouden we kunnen zeggen dat Wallonië andere transfers nodig heeft.

Geldstromen bestemd voor investeringen hebben een zelfversterkend effect in die zin dat de extra werkgelegenheidscreatie de noord-zuid-transfers zullen doen afnemen. Minder transfers gericht op uitkeringen en meer op investeringen houden de lonen laag en maken het investeringsklimaat aantrekkelijk. Extra jobs zorgen in een tweede ronde voor bijkomende sociale bijdragen vanuit Wallonië en dat is de enige manier om de transfers snel te doen afnemen.

Aan Franstalige kant wordt vaak beweerd dat de transfers zullen omkeren door de diepgaandere vergrijzing van de Vlaamse bevolking. Meer en hogere pensioenuitkeringen voor Vlaanderen zullen voor omgekeerde transfers zorgen. Een foute analyse. Het Belgische transferprobleem is geen uitgavenprobleem, maar een inkomstenprobleem. Enkel meer Waalse jobs kunnen een einde aan de transfers maken. □

Moeilijke keuze voor Turkije tussen Oost en West

De kat uit de Arabische boom kijken

Het revolutionaire klimaat in het Midden-Oosten doet sommige beleids- en opiniemakers dromen van een grotere rol voor Turkije als bemiddelaar tussen het Westen en de islamitische wereld.

DIRK ROCHTUS

De Gentse politicoloog Rik Coolsaet pleitte er voor om Turkije als 'geheim wapen' in de Europese Unie (EU) op te nemen (DM 14 feb.). De Amerikaanse columnist Roger Cohen meende dat de EU met de Turken erbij veel alerter had gereageerd op 'het Arabische ontwaken' (DS 23 feb.). Dat strookt met de gekende mantra in bepaalde politieke kringen dat de EU alleen een 'global player' kan worden als Turkije zich bij de club zou voegen. Maar staven de feiten deze wensvoorstellingen?

Koosjer

De Turkse republiek die Atatürk in 1923 had gesticht, was niet zo graag gezien in de Arabische wereld. Want te westers en te seculier. Te goede maatjes met Amerika en Europa, te koosjer met Israël. Te streng tegenover de eigen islam. Bovendien had het Ottomaanse Rijk, de voorloper van de republiek, eeuwenlang grote delen van de Arabische wereld overheerst. De Turken als bazen: dat hadden de Arabieren nooit goed kunnen verkroppen. In 2002 nam de religieus geïnspireerde AKP de macht over in Ankara, gooide het roer om en haalde de banden aan met de islamitische wereld, zowel met de Arabische staten als met het Perzische Iran. Turkije sloot talloze samenwerkingsverdragen met die landen, schafte voor de inwoners van sommige ervan de visumplicht af, investeerde veel in de regio en liet zijn populaire soapseries binnendringen in vele Arabische huiskamers. Ferm uithalen tegen Israël leverde de Turkse premier Erdogan aardig wat krediet op.

'Bron van inspiratie'

Turkije prijst zich graag aan als 'bron van inspiratie'. Aan Europa omdat het hier zijn

regionale expertise ter beschikking wil stellen; aan de islamitische wereld, zeker het Arabische gedeelte, omdat het er zich presenteert als een land dat islam en democratie met elkaar zou verzoenen.

'Zou Turkije als lidstaat de positie van de EU in het Midden-Oosten versterken?'

Een 'bron van inspiratie' noemen de machthebbers in Ankara hun land, niet een 'model'. Als Turkije een model was, zouden de landen van het Midden-Oosten het gewoon kunnen kopiëren. En dat kan niet, zegt Erdogan, want elk land in de regio heeft zijn eigen geschiedenis en wordt gekenmerkt door 'unieke omstandigheden'.

Tegenspreken

Geen twijfel: de combinatie van kennis van het terrein en ervaring met 'islam en democratie' maakt Turkije 'interessant' voor bepaalde politici en opiniemakers. Maar betekent 'interessant' ook 'nuttig'? Zou Turkije als lidstaat de positie van de EU in het Midden-Oosten versterken? Zijn er bewijzen dat Ankara invloed uitoefende op de recente gebeurtenissen in de islamitische wereld? Twee 'feiten' lijken dat alvast tegen te spreken.

Vooreerst bezocht de Turkse president Gül in februari zijn Iraanse ambtsgenoot Ahmadinejad, terwijl tienduizenden mensen in de straten van Teheran betoogden voor

vrijheid en democratie, net zoals hun Arabische broeders. Turkije heeft veel impact op Iran, maar Gül kwam niet verder dan het uiten van de vage wens dat Ahmadinejad toch meer rekening zou mogen houden met de wil van het volk. Waarop Ahmadinejad hem ontwapende: 'Maak u geen zorgen, op het centrale plein van Teheran vinden wel meer demonstraties plaats. Eergisteren herdachten twee miljoen mensen er de 32ste verjaardag van de Iraanse Revolutie.'

Ook inzake het bloedige conflict in Libië keek Turkije de kat uit de boom. Ankara sprak zich nog in maart uit tegen sancties, een vliegverbod (no-fly zone) en een eventuele militaire interventie. Dat valt wellicht te verklaren door de aanwezigheid van duizenden Turkse werknemers en investeringen tussen 8 en 13 miljard dollar in de bouwsector.

Ergernis

De Amerikanen ergeren zich aan de houding van Turkije tegenover de regimes van Ahmadinejad en Khadafi. Zou Ankara dan wél de droom van 'wereldmacht' EU kunnen verwezenlijken? De positie van Ankara bijvoorbeeld in de kwestie Nagorno-Karabach, de omstreden Armeense enclave in het Turkstalige Azerbeidzjan, is ook niet erg bemoedigend. Turkije zou een nuttige bijdrage kunnen leveren tot het oplossen van dit conflict in de Kaukasus, maar stelt er zich niet neutraal of objectief op. Uit solidariteit met Azerbeidzjan sloot het zelfs zijn eigen grenzen met Armenië. De genoemde voorbeelden tonen aan dat Turkije zich in zijn buitenlandpolitiek in de eerste plaats laat leiden door eigenbelang, niet door wat de EU graag uitbazuint, namelijk inzet voor belangen die eng staatsnationalisme overstijgen. □

Nekka, meer dan een nacht

Op zaterdag 30 april is er weer Nekka-nacht. Dan stroomt het Sportpaleis in Antwerpen vol voor een avond met enkel Nederlandstalige muziek. Op zich al een prestatie, maar de organiserende vzw Nekka doet meer dan dat.

PIETER BAUWENS

De Nekka-nacht is het paradepaardje van de organisatie. Geef toe, als je er in slaagt om zelfs Tom Barman van Deus of Sarah Bettens in het Nederlands te laten zingen, dan ben je goed bezig. De bedoeling is de actuele Nederlandstalige muziek te promoten en te ondersteunen. En dat is nodig, zegt Koen Huygebaert, artistiek coördinator van de Nekka vzw: 'Er is wel een vernieuwde belangstelling voor de Nederlandstalige muziek, met een nieuw aanbod van goede artiesten, maar als we dat niet ondersteunen, dreigen we misschien opnieuw af te zakken naar het zwarte gat, zoals we dat tussen 1984 en 1994 meemaakten. Toen was er absoluut geen belangstelling voor Nederlandstalige muziek. We zien onszelf een beetje als de waakhond: een podium blijven bieden en daarnaast op zoek gaan naar nieuw talent.'

Wedstrijd

Dat zoeken naar nieuw talent gebeurt via de tweejaarlijkse Nekka-Wedstrijd, een wedstrijd voor nieuw Nederlandstalig muzikalent (nu uit Vlaanderen en Nederland), met als ultieme beloning een optreden op de Nekka-Nacht. De wedstrijd is niet onverdienstelijk. Een blik op de lijst eerdere finalisten maakt dat snel duidelijk:

Yevgueni, Mira, Buurman, Lenny & De Wespen, Manmanman, Hannelore Bedert, JackoBond. Koen Huygebaert: 'We durven zeggen dat we door de wedstrijd jonge muziekgroepen kunnen doen nadenken over hun taalkeuze. Door onze wedstrijd zien ze dat het kan, dat ze door in het Nederlands te zingen ook een podium krijgen. Die groepen kunnen dan in de wedstrijd kijken waar ze staan en ook in een circuit geraken waardoor ze kunnen optreden. Wie graag op de hoogte blijft van nieuw talent in het Nederlandstalige lied komt beter naar de wedstrijden kijken. Zeker de finale is een aanrader. We nodigen daarop trouwens elke keer de organisatoren van 11 julivieringen uit, in de hoop dat ook zij dat jong talent een kans geven.'

Samen met de vzw Creatief Schrijven organiseert Nekka dit jaar de wedstrijd 'Liefde voor Lyriek'. 'Iedereen die Nederlandstalige liedteksten schrijft, kan meedoen. We hebben de wedstrijd ook verbonden aan de Nekka-Wedstrijd: elke finalist moet een winnende tekst op muziek zetten en uitvoeren in de finale. Zo blijft het niet bij een droge wedstrijd, maar komt de tekst echt tot leven en het is ook een toets voor de finalisten. Wat kunnen ze in een korte tijd met de tekst van een ander?'

Vlaams talent Hannelore Bedert trad uit de anonimiteit mede door haar aantreden bij Nekka.

Houden van

Maar Nekka ondersteunt niet enkel het hippe en hedendaagse Nederlandse lied. Ook ouder werk en het levenslied verdienen een podium. Dat doen ze onder de naam 'Houden van/Griffelrock'. 'Ergens ligt er in de Nederlandstalige muziek een grens. Er zijn artiesten die we niet kunnen programmeren op Nekka-Nacht, maar die ook vragen om een podium. Dat is 'Houden van' geworden', zegt Koen Huygebaert 'Dat daar een ouder publiek op afkomt, was niet de bedoeling, het is veeleer de consequentie. Maar we discussiëren er nu over om hetzelfde programma ook eens 's avonds te brengen en we vragen ons af of er dan ook een ander publiek op af zou komen.'

Het onbekendste werk van Nekka vzw zal wel het kleinkunstarchief zijn. 'Dat klopt,' zegt Koen Huygebaert, 'en dat is jammer. We hebben een schat aan platen, singles, cd's, boeken, partituren, knipselmappen van artiesten... en dat is allemaal vrijwilligerswerk. Helaas is het te weinig bekend en wordt het te weinig geconsulteerd. We hopen nog altijd om het ooit te digitaliseren en toegankelijk te maken via een webstek. We willen dat niet alleen doen, er zijn nog archieven en we hopen ook op steun van Erfgoed Vlaanderen, maar dat behandelt de moderne populaire Nederlandstalige muziek nogal stiefmoederlijk.' □

Nekka-Wedstrijd

Preselecties: zaterdag 1 en zondag 2 oktober 2011, in AB Club (Brussel), in Café Trefpunt (Gent), Theater aan Zee (Oostende), Podium-café RoodWit (Berchem)

Halve finales: zaterdagavond 12 november 2011 in CC De Warande (Turnhout) en zaterdagavond 19 november 2011 in CC De Zandloper (Wemmel).

Finale: zaterdag 10 december 2011 in de Ancienne Belgique in Brussel.

Liefde voor Lyriek

Iedereen kan tot 31 augustus 2011 deelnemen met maximaal twee Nederlandstalige liedteksten. Thema en liedstructuur zijn vrij. [Globe icon] www.Nekka-Wedstrijd.be

Nekka-Nacht

30 april - 20.30 uur
Sportpaleis, Antwerpen
[Globe icon] www.nekka.be

Rustige vastheid

Een boek waarin Herman Van Rompuy en Kathleen Cools 'praten' over de dingen des levens. Niemand wacht erop, maar het is [soms] interessant. 'Praten' want het is geen neerslag van een gesprek. Kathleen Cools leidt het thema in, met een citaat, enkele vragen, een opmerking ... Daarop neemt Herman van Rompuy de pen ter hand om al dan niet te reageren op wat Cools schreef. Die mag dan weer reageren in een iets langere uiteenzetting met haar bedenkingen. Het laatste woord is dan weer kort voor Van Rompuy. Een soort moderne versie van een brievenboek. Klinkt misschien niet opwindend, maar het concept werkt redelijk goed. Het verveelt niet. De thema's die worden aangesneden: Vlaanderen, Brussel en Wallonië, Geluk en Onbehagen, Economie en Rechtvaardigheid, Huwelijk en Liefde, Belgische politiek, Normen en Waarden, Europa en Identiteit, Vrouwen en Mannen en Geloof en Kerk.

Wie in het boek op zoek gaat naar concrete politiek of commentaar op concrete politiek komt bedrogen uit. Van Rompuy is de oudere bedachtzame politicus die door ervaring het overzicht weet te behouden en rustige vastheid als levensmotto heeft aangenomen. Kathleen Cools is de filosofe die journalist is geworden en blij is dat ze haar bagage kan demonstreren. Is het geheel daardoor oninteressant? Neen. Hier en daar zijn er passages die je aan het denken zetten, die een perspectief geven in politiek of levensvisie. Onderhoudend dus, maar geen 'must have'. [PB]

- Kathleen Cools, *In de wereld van Herman Van Rompuy*. Borgerhoff en Lambrichts, 176 blz., €22,50, isbn 978 90 8931 163 4

Alles over de monarchie

Over de monarchie wordt zelden zakelijk geschreven. Ophemelende boekjes over het koningshuis vinden nog wel wat afzet bij een bepaald publiek en daarvoor willen uitgevers dus wel eens plaats maken in hun aanbod. *Alles over de monarchie, van Leopold I tot prinses Mathilde* zal zeker ook zijn weg vinden naar de boekenkast van mening koningsgezinde, maar auteur en VRT-journalist Tim Trachet had wel de ambitie om correcte informatie te bieden en mikt naar iedereen die belang stelt in het thema.

Het opzet is encyclopedisch, met lemma's in alfabetische volgorde. Niet het soort boek dat je van voor naar achter leest; een grasduinboek dus. Of, en vooral, een naslagwerk. De titel van het boek is ambitieus. Of er echt 'alles' in staat, willen we in het midden laten, maar in elk geval wel heel veel. Wat is een hofmaarschalk, wat is de civiele lijst, hoe werkt het protocol en wat moeten we ons voorstellen bij een morganatisch huwelijk? Op dat soort vragen biedt het boek een antwoord. Het bevat ook een lemma 'bastaards', maar dat is intussen alweer achterhaald door de feiten.

Het boek werd streng uitgegeven. De foto's bieden zelden meerwaarde, de tekst mijdt elke vorm van sensatiezucht of hagiografie. De auteur gebruikt een zakelijke toon, maar wel gericht op een breed publiek.

Het register achteraan oogt wat overbodig, aangezien het de begrippen alfabetisch oplijst in dezelfde volgorde waarin ze in het boek zijn opgenomen. Maar dit werk vult zeker een gat in de boekenmarkt. [PDR]

- Tim Trachet, *Alles over de monarchie, van Leopold I tot prinses Mathilde*. Van Halewyck, 512 blz., €29,95, isbn 978 90 8924 105 4

Oost-Europa

Van de Kroatische schrijfster Slavenka Drakuli verscheen zopas *A Guided Tour through the Museum of Communism*. De eerste vraag die bij de lezer opkomt: is dit fictie of non-fictie? Beide, zo blijkt: het boek beschrijft echte situaties en gebeurtenissen uit de tijd van de communistische regimes in Oost-Europa, maar verteld door sprekende dieren. Elk dier brengt verslag uit over een land en doet dit vanuit zijn eigen perspectief. Over de DDR wordt ons bijvoorbeeld verteld door een mol – een knipoog naar de Oost-Berlijners die ontsnappingstunnels groeven onder de Muur, maar ook naar de Stasi-mollen die via infiltratie deze ontsnappingspogingen deden mislukken. De muis die het toenmalige Tsjecho-Slowakije beschrijft, geeft ons vanuit haar opmerkelijk inlevingsvermogen een goed beeld van de impact van een totalitair systeem op de volkspsyche. Pakkend is ook de wijze waarop de kat van de Poolse generaal Jaruzelski vertelt over die keer dat haar baas naar Moskou werd geroepen voor overleg, waar Brezjnef hem geen andere keus gaf dan de noodtoestand en de krijgswet af te kondigen en vakbond Solidarnosc buiten de wet te stellen.

En zo passeren acht Europese landen uit het voormalige Oostblok de revue. De auteur schetst een somber beeld van de ondemocratische communistische regimes, maar levert ook kritiek op het consumentisme dat in de plaats is gekomen. De sublieme vertelstijl doet de lezer glimlachen, maar de inhoud beklijft en doet soms de wenkbrauwen fronsen. [LVB]

- Slavenka Drakuli, *A Guided Tour through the Museum of Communism*. Penguin Books, 192 blz., €10,90, isbn 978 01 4311 863 3

Rik Vanwalleghem: de Ronde, véél meer dan een koers

[Foto © CRWV]

Rik Vanwalleghem (1952), oud-journalist en oud-hoofdredacteur van *Het Nieuwsblad*, is de laatste jaren aan de slag als directeur van het Centrum Ronde van Vlaanderen (CRWV) in Oudenaarde. Daarnaast onderhoudt hij ook een tweewekelijkse column in *De Standaard*, levert hij bijdragen voor diverse wielermagazines en schrijft hij boeken over de sport in het algemeen en Vlaamse wielersport in het bijzonder. *De erfenis van Briek* (uitgeverij Kannibaal) ligt sinds februari in de boekhandel en naar aanleiding van de 60ste verjaardag van Freddy Maertens werkt Vanwalleghem aan een huldeboek dat in 2012 zal verschijnen.

Met de laatste editie van de Ronde van Vlaanderen is nog maar eens duidelijk gemaakt wat de kracht is van deze Vlaamse oerklassieker. Dat weet ook Rik Vanwalleghem maar al te goed. Tegenwoordig verschijnt er zelfs een tv-serie over Vlaanderens Mooiste op de openbare omroep. 'Dat is een van de vele uitingen van de populariteit van de wielersport en specifiek de Ronde van

Vlaanderen. De Ronde is zo veel meer dan een koers, die zit als het ware ingebakken in de genen van de mensen en wordt in alle geleidingen van de maatschappij opgepikt.'

Het CRWV maakt handig gebruik van de populariteit van het hoogtepunt van het Vlaamse wielerveerjaar om de toeristische sector in de Vlaamse Ardennen te promoten. 'Het Centrum wordt vaak een museum genoemd, maar dat doen wij zelf liever niet. We gebruiken veeleer de term bezoekerscentrum. We hebben geen vaste collectie die we onderhouden, tentoonstellen en bestuderen. Het is dus vooral een toeristisch project.'

'De Ronde wordt de jongste jaren meer en meer gebruikt als een uithangbord voor de streek. De Vlaamse Ardennen zijn inderdaad mooi, groen, rustig en heuvelend. Maar zo zijn er nog wel streken in Europa. Als je echter kan zeggen dat deze streek het decor is voor de Ronde van Vlaanderen, dan heb je een enorme troef in handen en krijg je een unieke trekpleister. En dat is natuurlijk een plus voor het toerisme. Niet alleen in de streek, maar ook in heel Vlaanderen. Want eens je de mensen naar hier hebt gelokt, kan je ze bijvoorbeeld ook kunststeden laten bezoeken. Zo ver ligt het allemaal niet van elkaar af.'

Wie de Ronde van Vlaanderen zegt, kan niet voorbij de talrijke Vlaamse leeuwenvlaggen langs de weg. De Vlaamse Volksbeweging bevoorraadt de trouwe supporters al jaar en dag. 'Zolang de veiligheid van de renners en de karavaan niet in het gedrang komt, kan je

daar niets op tegen hebben. De organisatie van de Ronde heeft daar ook duidelijke regels over. Kijk naar de Tour de France. Wanneer die passeert in de Pyreneeën, dan lopen er mensen met Baskische vlaggen. Wielervedstrijden in Catalonië worden opgefleurd met hun kleuren. Dat is een normale uiting van de identiteit van de mensen en zolang de vlaggen enkel zorgen voor ambiance, zie ik er geen graten in. Ik krijg daardoor wel vaak de vraag, vooral van onze Noorderburen, of de Ronde van Vlaanderen een uiting is van een soort volksnationalisme. Dat denk ik niet, maar dat het een groot volksfeest is, daar kan niemand omheen. Ik vergelijk het graag met de Super Bowl in de VS, maar dan op Vlaamse schaal.'

Rik Vanwalleghems passie voor de wielersport werd aangewakkerd door zijn job als wielerslaggever, maar de fundamenten kreeg hij thuis met de paplepel binnen: 'Mijn vader was er erg in geïnteresseerd en vertelde mij uitvoerig over Briek Schotte, een renner van de streek en Gaston Rebruy, die net als ik uit Wevelgem kwam. Natuurlijk was er ook Gent-Wevelgem zelf. Als klein gastje heb ik die koers bewust en onbewust van heel dichtbij meegemaakt. De beelden van renners die zich na de koers moesten wassen in sportzaaltjes en kleuterscholen, zullen me altijd bijblijven. Maar ik heb de rijkdom van de koers nog het meest leren waarderen als journalist. Het wielrennen is gewoon een zeer visuele, epische en dankbare sport om over te schrijven.' □

WOUTER LAEREMANS

Doorbraak is een uitgave van de Vlaamse Uitvergroep (VLUG).
Doorbraak is lid van de Unie van de Uitvergers van de Periodieke Pers.

REDACTIE

Passendalestraat 1A, 2600 Berchem
redactie@doorbraak.org
www.doorbraak.org
T 03 320 06 30 - F 03 366 60 45
ISSN 0012-5474

ABONNEMENTEN

Jaarabonnement 11 nummers
[verschijnt niet in augustus]
Abonnement € 25
Internetabonnement € 15
[mits opgave van elektronisch adres]
Studentenabonnement € 10
[mits opgave van elektronisch adres]
www.doorbraak.org/abonneren
administratie@doorbraak.org
IBAN BE 91 736001271976
BIC KREDBEBB

TUSSENDOR

Gratis tweewekelijkse e-zine met actualiteit en commentaar
www.doorbraak.org/tussendor

HOOFDREDACTEUR

Pieter Bauwens

CHEF POLITIEK

Peter De Roover

EINDREDACTIE

Karl Drabbe, Marc Van de Woestyne

KEBREDACTIE

Pieter Bauwens, Frans Crols,
Bernard Daelemans, Peter De Roover,
Karl Drabbe, Dirk Rochtus,
Jean-Pierre Rondas, Roger Van Houtte,
Marc Van de Woestyne

DOORZITTER REDACTIE-ADVIESRAAD

Frans Crols

DOORMGEUING

Lut Lambert (Foar Dj)

MEDEWERKERS

Ludo Abicht, Jacques Claes,
Dirk Degraaf, Frederik Dekeyser,
An De Moor, Vincent De Roeck,
Herman Deweerdt, Koenraad Elst,
Wouter Laeremans, Theo Lansloot,
Bart Maddens, Barry Maertens,
Eric Ponette, Matthias E. Storme,
Frank Thevissen, Luc Van Braekel,
Jan Van de Castele, Katrien Van den Heuvel,
Jan Van Doren, Sam Van Rooy,
Wart Van Schel, Pieter-Jan Verstraete

CARTOONS

Erwin Vanmol

FOTO'S

Wim Van Capellen (Reporters)
Doorbraak

VERANTWOORDELIJK UITGEVER

Pieter Bauwens
Maurits De Smetstraat 12
9308 Hofstade

De Ordelijke Opdeling van België Zuurstof Voor Vlaanderen

Gerolf Annemans en Steven Utsi

België is vastgelopen. Er is nood aan een realistisch Vlaams 'Plan B'. Gerolf Annemans en Steven Utsi tonen aan dat het einde van België en de start van een Vlaamse staat geen grote problemen zullen opleveren en dat ook de opdeling in ordelijke omstandigheden zal kunnen verlopen. Vlaanderen moet nu starten met de actieve voorbereiding van de onafhankelijkheid, rekening houdend met de principes van Ordelijke Opdeling.

352 blz.
978-90-78898-21-4

€ 15

Welkom in Vakbondistan

door Rob Verreycken

'Welkom in Vakbondistan' geeft een uniek inzicht in de wanpraktijken van de drie Belgische monopoliebonden - en de manier waarop die gedoogd worden door CD&V, VLD en sp.a. Fraai is het plaatje niet: onwettige praktijken, machtsmisbruik, inmenging in overheidstaken, afwenden van belastinggeld naar de eigen kas, het uitbouwen van een financieel-economisch imperium dat de politiek beïnvloedt, enzovoort.

144 blz.
978-90-78898-20-7

€ 12,50

UITGEVERIJ EGMONT

Madouplein 8 bus 2, 1210 Brussel

0472 603 552

www.uitgeverijegmont.be
bestellen@uitgeverijegmont.be

TUSSENDOOR

Tweewekelijks e-zine van www.doorbraak.org

*Krijgt u niet genoeg
van uw favoriete maandblad?*

*Schrijf u dan nu in op Tussendoor
- de gratis nieuwsbrief van Doorbraak -
voor nieuws, Doorbraak Televisie,
exclusieve opiniestukken en veel meer*

Inschrijven kan via www.doorbraak.org

***Voor een eigenzinnige blik
op de actualiteit,
kijk naar***

**DOORBRAAK
TELEVISIE**

Enkel via

www.doorbraak.org

Zet Vlaanderen op de kaart ... word lid van het Vlaams & Neutraal Ziekenfonds !

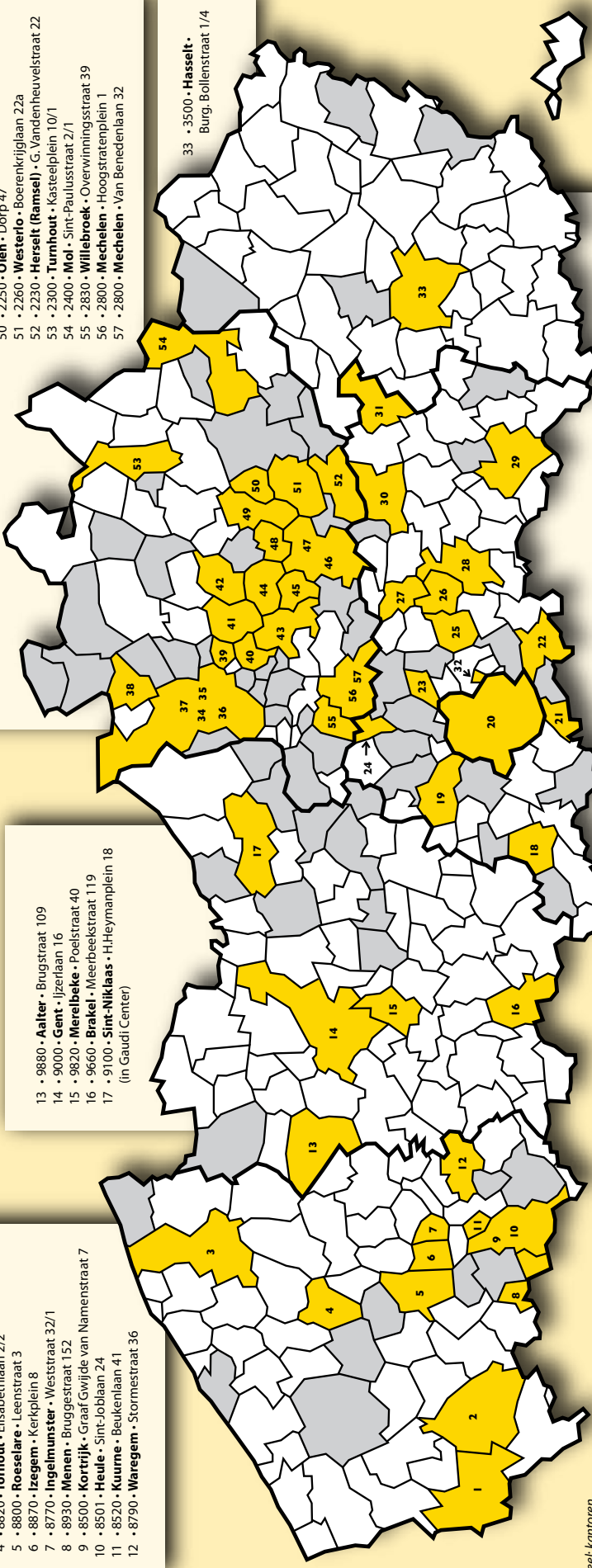
- 1 • 8978 • **Poperinge (Watou)** • Oude Provenstraat 18
- 2 • 8900 • **Ieper** • J. Capronstraat 15
- 3 • 8200 • **Brugge** • Gistelsesteenweg 113a
- 4 • 8820 • **Torhout** • Elisabethlaan 2/2
- 5 • 8800 • **Roeselare** • Leenstraat 3
- 6 • 8870 • **Izegem** • Kerkplein 8
- 7 • 8770 • **Ingelmuunster** • Weststraat 32/1
- 8 • 8930 • **Menen** • Bruggestraat 152
- 9 • 8500 • **Kortrijk** • Graaf Gwijde van Namenstraat 7
- 10 • 8501 • **Heule** • Sint-Joblaan 24
- 11 • 8520 • **Kuurne** • Beukenlaan 41
- 12 • 8790 • **Waregem** • Stormestraat 36

- 13 • 9880 • **Aalter** • Brugstraat 109
- 14 • 9000 • **Gent** • IJzerlaan 16
- 15 • 9820 • **Merelbeke** • Poelstraat 40
- 16 • 9660 • **Brakel** • Meerbeekstraat 119
- 17 • 9100 • **Sint-Niklaas** • H.Heymanplein 18
(in Gaudi Center)

- 34 • 2018 • **Antwerpen** • Troonplaats 2
- 35 • 2100 • **Deurne** • Turnhoutsebaan 289
- 36 • 2660 • **Hoboken** • Steynstraat 83-85
- 37 • 2170 • **Merksem** • Pinguinstraat 7
- 38 • 2950 • **Kapellen** • Antwerpsesteenweg 72/2
- 39 • 2160 • **Wommelgem** • Kerkplaats 31
- 40 • 2530 • **Boechout** • J.F. Willemstraat 18
- 41 • 2520 • **Ranst (Broechem)** • Antwerpsesteenweg 3a/b/1

- 42 • 2240 • **Zandhoven** • Oude Baan 1a
- 43 • 2500 • **Lier** • Antwerpsestraat 145
- 44 • 2560 • **Nijlen** • Woeringstraat 7b
- 45 • 2590 • **Berlaar** • Dorpsstraat 22
- 46 • 2220 • **Heist-op-den-Berg** • Kattestraat 45
- 47 • 2222 • **Heist (Wikevorst)** • Dorp 55
- 48 • 2270 • **Herenthout** • Bouwsesteenweg 17
- 49 • 2200 • **Herentals** • Molenwest 6
- 50 • 2250 • **Olen** • Dorp 47
- 51 • 2260 • **Westerlo** • Boerenkrijglaan 22a
- 52 • 2230 • **Herselt (Ramsele)** • G. Vandenhoevelstraat 22
- 53 • 2300 • **Turnhout** • Kasteelplein 10/1
- 54 • 2400 • **Mol** • Sint-Paulusstraat 2/1
- 55 • 2830 • **Willebroek** • Overwinningstraat 39
- 56 • 2800 • **Mechelen** • Hoogstratenplein 1
- 57 • 2800 • **Mechelen** • Van Benedenlaan 32

- 33 • 3500 • **Hasselt** • Burg. Bollenstraat 1/4

geet kantoren
grijs: brievenbussen
*: kantoor van een ander Vlaams/Neutraal Ziekenfonds

Vlaanderen is groot genoeg voor een eigen sociale zekerheid. Het tegenovergestelde beweren is lare en apokool. Solidariteit is belangrijk maar kent zijn grenzen ... die van Vlaanderen. Door lid te worden van het Vlaams & Neutraal Ziekenfonds geeft u dat signaal en geniet u van al onze voordelen en diensten.

Veranderen van ziekenfonds is heel eenvoudig.
Bel gratis **0800-179 75** of surf naar **www.vnz.be** en wij doen de rest!

Hoofdzetel: Hoogstratenplein 1 - 2800 Mechelen - info@vnz.be - 015-28 90 90

- 29 • 3300 • **Tienen** • Wolmarkt 9
- 30 • 3200 • **Aarschot** • Schulin 99
- 31 • 3294 • **Diest (Molenstede)** • Dorpsstraat 'Het Molenhuis'
- 32 • 1950 • **Kraainem** • Dezangrielaan 64/3

- 18 • 1755 • **Gooik** • Groeningenveld 6
- 19 • 1730 • **Asse** • Gemeenteplein 7
- 20 • 1000 • **Brussel** • Drukpersstraat 20
- 21 • 1640 • **Sint-Genesius-Rode** • Kerkstraat 2a
- 22 • 3090 • **Overijse** • Duisburgsesteenweg 149
- 23 • 1800 • **Vilvoorde** • Schaarbeeklei 47
- 24 • 1880 • **Kapelle-op-den-Bos** • Mechelseweg 177
- 25 • 3070 • **Kortenberg** • Leuvensesteenweg 2.14
- 26 • 3020 • **Herent** • Schoolstraat 33
- 27 • 3150 • **Haacht** • Wespelaarsesteenweg 2b
- 28 • 3000 • **Leuven** • Vaartstraat 56/1

Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
U W V R I J H E I D , U W Z E K E R H E I D

www.vnz.be mét online kantoor